

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő:

dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Az idegen név.

Minden nemzetnek régi törekvése, hogy fiait nevük után megismerje, illetve magáénak vallhassa. Ez a törekvés oly régi, mint maga az emberiség s első sorban a keresztnevekben nyilvánult már akkor is, a mikor családnevek még nem voltak. A célt, a név után való fölismerést különböző módon lehet elérni, de nálunk leggyökeresebb módja az, ha az idegenhangzású nevet jó magyarhangzású névvel cseréljük föl. Névváltoztatás előfordul más nemzeteknél is; így például a franciáknál, de a németeknél is. Franciaországban a hatóság közhírré teszi a névváltoztató óhaját és záros határidő mellett föl hívja jelentkezésre mindazokat a hasonló nevéket, a kiknek netán a folyamodó névváltoztatása ellen kifogása volna, hogy adják elő okaikat. A bécsi kormány is megengedi a névváltoztatást, de csak ritkább esetekben, a mikor erre komoly és elutasíthatatlan okot tudnak fölhozni. Ausztriában azonban az egyházi anyakönyvesek gyakran tesznek könnyítéseket a névre nézve hiveiknek, hogy a nevük viselését tűrhetővé tegyék. Közszájon forog az az eset, hogy egy Levy Mózes nevű zsidónak, a ki az ágostai hitvallásra tért, azt a kívánságát, hogy ha már német és luteránus, a neve Luther Márton legyen, gyöngédtelennek és ildomtalanak nyilvánították ugyan, de hallgatólag elfogadták.

Ismeretes a névváltoztatásnak az a gyakori módja is, hogy például a franciák, angolok és más nemzetek is, az idegen hangzású neveket saját kiejtésük és írásmódjuk szerint csakhamar magukévá teszik vagy szky, y, u és más hangzók hozzáadásával más nemzetektől elidegenítik. A reformáció előtt és utána a neveket elgörögösítették és ellatinosították. Sok tőzsgyökeres magyar ifju teológus tért vissza Németországból görög és latin hangzású új névvel és ilyen nevekkal most is gyakran találkozunk tiszta magyar vidékeken magyar családoknál.

A kereszténység kezdetétől a XIII. század elejéig mindenki azt a nevet

viselte, a melyet a keresztelésen kapott. Hazánkban, úgy mint egyebütt, az előkelő nemes birtokos-osztály várai, földjei után kezdte a vezetéknevét fölvetélt, a polgári jobbágyi osztály azonban csak a XVI. század vége felé kezdett vezetéknevet szórványosan használni. A XVI. században azonban az államok nyilvántartás céljából a vezetéknevét fölvetélt és használatát már kötelezővé tették. Mielőtt azonban ez megtörtént volna, már maga a társadalom nevezte el kintinőbbjeit apjuk nevéhez való fy szócska ragasztásával. Így keletkeztek nálunk a Geröfy, Pálfy, Péterfy stb. nevek. Ugyanezt az eljárást találjuk a szláv népeknél is, a melyek its, vits hozzáadásával, a mi szintén fy-t jelent, a germán és szász népeknél, melyek Sohn, Son, Sen, a latin nemzeteknél, melyek i betű hozzáragasztásával, a spanyoloknál és normánoknál, a kik er, lity, az ireknél és skótoknál, a kik Mac és O hozzáadásával jelezték származásukat.

Magyarországon a XVI. században a vezetéknevét használata már kötelező volt, a miről a vármegyei lajstromok tanuskodnak. Ismeretes, hogy az első kényszert a vezetéknevek fölvetéltére II. József császár alkalmazta a zsidókra, a kiknek 1787. július 23-án 10426/aul. szám alatt kelt ismeretes rendeletével meghagyta, hogy különbség nélkül német vezetéknevet vegyenek föl és élethossziglan meg ne változtassák. A görög-keletiekre vonatkozó rendelet 1815-ből és 1817-ből a görögkeletieknek az apjuk nevéhez fűzött its, vits szótagot meghagyták s csak állandó használatra kötelezték őket.

Csöndben és lassan azonban a névmagyarosítás mindig folyt, noha felülről minduntalan meg akarták akadályozni. Ferenc császár egy 1815. évi április 13-án Erdődy gróf kancellárhoz intézett sajátkezű levelében rosszalását fejezi ki a miatt, hogy Andorth helytartósági ingrossista, majd m. k. udvari kancelláriai igató Andornak, Demeter helytartósági számtiszt Dömötörnek, Linczenpolcz m. kir. udvari kamarai ingrossista Nyillassy-nak, Hollober m.

kir. udvari kamarai kiadó Hollóbérnek, Hink helytartósági és udvari kamarai ügynök Hinká-nak, Hoffmann pozsonyi lakatos és épületfelügyelő Hoffmányi-nak, Seemann uradalmi kamarai élelmezési tiszt Zemány-nak, Paidl harmincados Marcheggben Paydly-nak, Buzády sómérő Mohácson Buzádfy-nak és König pozsonyi sóhivatali irnok Király-nak írja magát!

Nálunk a nevek megmagyarosítására, másutt a nevek megváltoztatására mindenütt és mindenkor megvolt a törekvés, csak hogy másutt öntudatlanul jött létre és folyt zavartalanul, míg nálunk a kerékkötés gyakran és hosszabb időre megakasztotta. A névmagyarosítás történetjék bár érdekből, haszonból, lelkesedésből, vagy valamely létező vagy képzelt okból a magyar nemzet mindenestre csak nyer vele, mert a ki a nevét megmagyarosította, a magyar nemzet testébe teljesen beleolvadt. Mert nemcsak a nemesség, hanem a név is kötelez. A magyar név folytonos emlékeztető arra, hogy mivel tartozunk a hazának és a magyar nemzetnek, megátolja azt, hogy más nemzet az idegen nevű magyarokat az övéinek vindikálja.

Valóban, a névmagyarosítás fontos ügy és azért ne kicsinyelje senki. A sajtó is tegye meg kötelességét, tartsa ébren és fokozza az érdeklődést, szítsa lángra a parazsat s ne engedje, hogy a közömbösség hamuja elfojtsa. Mert magyar, a kinek a neve nem magyar, van szép egynéhány millió s ha ezek mind meg is magyarosítanak a nevüket, lesz még mindig elég új jövevény idegen névvel.

Telkes Simon.

Kossuth ünnep.

— Sajat tudósítónktól. —

Zombor, 1902. szeptember 19.

Hazánk legdicsebb fiának százestendős születése ünnepét a nagy férfú dicső emlékéhez méltó lelkesedéssel ünnepelte meg Zombor szab. kir. város polgársága. Párt- és nemzetiségi különbség nélkül a város összlakossága vállvetve iparkodott részese lenni ama

lelkes ünnepélynek, a mely „Kossuth apánk“ magasztos emlékének volt szentelve.

Már a délelőtti órákban lelkes hangulat uralkodott városunk utcáin. Mindenfelé serényen dolgoztak az épületek diszitésén. Előttünk a házak erkélyein, tetőin a nemzeti trikolorok és a hatalmas galyfűzerek azoknak falain. Kossuth kokárdás ifjak lepték el már a délelőtti órákban az utcákat, a kik azután csoportokba verődve, egy-egy zászló lobogó szövete alatt — rárendítették a Kossuth-nótára.

És mintha az ég is gyönyörködni akart volna az ünnepi képben — a szürke, komor fellegek eltűntek a messze végtelenben, helyet adva a ragyogó napsugárnak.

Délutáni két órára a diszitések teljesen be voltak fejezve. Impozáns látványt nyújtott a város épülete, a melynek erkélye előtt kellett az ünnepélynek lefolynia. Az erkélyről hatalmas lobogók csüngtek alá, a korlát és az oszlopok pedig nemzeti színű lepellel voltak beburkolva. Az erkély közepén a maga fenséges egyszerűségében, hatalmas lombfűzerektől átövezve, csüngött a nemzet cimere. Az őrtorony négy sarkán is hatalmas lobogók hirdették a városnak a nagy ünnepet. Közvetlen az oszlopok előtt egy emelvény volt elhelyezve és ezen állott izléses dekorációk között Kossuth Lajos művészi kivitelű mellszobra, melyet Mócs János zombori szobrász mintázott bravourral. Az emelvényt köröskörül lombfűzerek diszitették, előtte pedig két hatalmas kandelláber lobogtatta kékes lángját. A Szentháromság-terét körülövező épületek izléses diszitésükkel méltó kerete voltak a pazarul diszitett városházának.

Igen szépen volt diszitve a takarékpénztár bérháza, a Tárczay-féle ház, a pénzügyigazgatóság palotája, a plébánia és a többi épületek. A Kossuth-utca, a körút, a Jókai-tér valóságos zászlóerdőhöz hasonlított. Az üzletek, melyeket a hazafias kereskedők zárva tartottak az ünnepély tartama alatt, kirakataik izléses diszitése által igen előnyösen emelték az ünnepi képet. Nemzeti szalagoktól átövezett Kossuth képek voltak izlésesen elhelyezve a legtöbb kirakatban. Három óra tájban felvonult a rendőrség Thurszky Jenő főkapitány és Martinovits János rendőrfelügyelő parancsnoksága alatt és rögtön beszüntette az ünnepély színhelyéhez vezető utcákban a kocsiközlekedést. Ezek után Popovits Sebő a vármegye főlevéltárnoka, a ki ez alkalommal legnagyobb buzgalommal a főrendezői tiszteletet töltötte be, megtette az utolsó intézkedéseket. Az előzőleg megállapított tervezet alapján a hatóságok, testületek, egyletek részére

külön-külön, kordonnal elzárt helyeket biztosított és minden csoporthoz kijelölte a rendezőket.

Valóban bámulatra méltó ügyességgel és szakavatottsággal működött az agilis főrendező, mert a mint azt az ünnepély sikerült lefolyása igazolta, mindenütt mintaszerű rend, fegyelem uralkodott, a mi tekintve az óriási közönséget, nem volt csekély feladat.

Gyülekezés a Jókai-téren.

Négy óra felé, a program szerint, gyülekezni kezdtek a meghívott testületek és egyletek a Jókai-téren. Nem tellett bele egy félóra, az ünnepi díszbe öltözött sokaság teljesen betöltötte a nagy teret. Sorjában érkeztek: az elemi iskolák tanulói tanítóik vezetése alatt, a felsőkereskedelmi iskola és a főgimnázium ifjusága Zsulyevits Ernő kereskedelmi iskolai igazgató, Rittinger Antal főgimnáziumi igazgató és mindkét intézet tanári karának vezetése mellett, élükön az iskolai zászlóval.

Hauke Imre polgármester vezetése alatt a városi bizottsági tagok nagy számban és velük a város tisztikara. Vojnits István Bács megye főjegyzőjének vezetése alatt a vármegye tisztikara teljes számban. (Karácson Gyula alispánnak az ünnepély napján Budapesten kellett lenni, fiának a Ludovika akadémiába felvétele ügyében.) A m. kir. p. ü. igazgatóság tisztikara szigetén Györfy Géza kir. tanácsos, pénzügyigazgató vezetésével. A m. kir. adóhivatal Horváth József adótárnok vezetésével, az államépítészeti hivatal Sztankovits György kir. főmérnök vezetése alatt. A kir. törvényszék és ügyészség dr. Gozdu Elek törvényszéki elnök és Kerekes János kir. ügyész vezetése alatt. A zombori ügyvédi kar Szilágyi Mór ügyvéd vezetése alatt. A folyammérnöki hivatal Hegedűs Sándor kir. főmérnökkel az élén, a magyar királyi államvasutak tisztikara Modes János állomástönök vezetése alatt, továbbá a következő egyletek: a zombori jótékony magyar nőegylet id. Mihályi Jánosné urasszony elnök vezetésével, az izraelita nőegylet özv. Spitzer Mórné urasszony vezetésével, a felsővárosi óvóegyesület dr. Bruck Árminné urasszony vezetésével. A zombori önkéntes tűzoltó-egylet diszszázada Czedler János főparancsnok vezénylete alatt. Egyleti zászlójukkal élükön a polgári kaszinó dalárdája, az iparos dalárda, az izraelita hitközség és tantestület, a zombori iparos ifjak önképző egyesülete, a zombori első betegsegélyező és temetkezési egylet és az ipartestület jelentek meg.

A megérkezés után rögtön megalakult a menet a legnagyobb gyorsasággal és rendben.

Háromnegyed öt előtt pár perccel

Vértesi Károly az ünnepélyt rendező nagybizottság elnöke megadta az indulásra a jelt.

A menet élén levő Sándor-féle zenekar rázendített a Kossuth nótára. Felséges jelenet volt ez! Az ősz cigányprimás, a ki valamikor régen, azokban a ragyogó időkben, az apákat vezette ugyanennek a nótának hangjai mellett véres tusákba, gyilkos golyók közé... most a fiuknak mutatta meg mit volt képes a Kossuth nóta isteni dallama cselekedni. Az első vonóhúzásra fellebbentek a kalapok és egy egekig törő éljenbe tört ki az a lelkesítő láz, mely minden csepp vért izzásba hozva, a megcsattanásig dobogásba hozott már az első pillanatban is minden szívet.

Percekig tartott a lelkes szívből fakadt éljenzés, a míg a menet megindulhatott, melyet ezren és ezren tettek minden tekintetben impozánsá.

A menet.

A menetet Lukácsevits Sándor 1848—49-iki huszárhadnagy és Herczenberger Ferenc nyitották meg, kezeikben a nemzeti lobogóval.

Nyomban utánuk haladt a Herczenberger Sándor bandája a Kossuth Lajos azt izente... és a Tavasz elmúlt... című nótákat játszva felváltva. Pár lépésnyire utánuk Vértesi Károly, az ünnepély elnöke, Krump Vilmos és Prokópy Imre, mint az ünnepély jegyzői, haladtak. Utánuk következtek az iskolák, majd a város képviselői, élükön Józits Gyula zászlótartóval, a megyei tisztikar, élükön Zottományi Mihály zászlótartóval. Szép sorjában következtek utánuk a felsorolt hivatalok, testületek és egyletek hosszú sorban.

A menet a leglelkesebb hangulatban a korzón át a Kossuth Lajos utca irányában haladt. A merre csak a menet elhaladt, mindenütt bájos asszonyok és leányok fogadták lelkes kendőlobogtatással az ablakokról. Hatalmas néptömeg lepte el a járdákat, mindenütt éljenzve és hazafias dalokat énekelve.

A haladó menet szépsége a Kossuth Lajos utcábani bekanyarodásnál érvényesült legteltesebben. Az utca maga ünnepélyes hangtalanságával, a megyei székházfal a háttérben felséges képet mutatott a menet bekanyarodása után. Az ablakokban a lelkes honleányok kendőik lobogtatásaival fokozták a lelkesedést, midőn a menet körükbe ért. Mialatt a menet eleje már mélyen benjárat a Kossuth Lajos utcában, a vége pedig még valahol a korzó éjszaki részén éljenzett és az alatt a városház előtti teret teljesen ellepte a közönség úgy, hogy mire a menet megérkezett, mondhatni, ott volt Zombor város minden épkéz-láb polgára. Ezrekre menő volt az ünneplő közönség száma, mind-

azonáltal a rend egy pillanatra sem bontatott meg és mindenki lelkesedve várta az ünnepélyes perceket.

Az ünnepély.

A Szent-Háromság terén, ahol az ünnepély főrészeinek kellett lefolyni, a menet megérkezésére vártak: a római katolikus papság, élén Fejér Gyula apát-plébánossal és a régi nagy idők tanuinak kicsiny csapata, az öreg 48-as honvédek, élükön Hambalek Jakabbal és Donoszlovits Józseffel.

A délszaki növényekkel földiszított emelvény oldalán állott az a tiz urleány, — Kossuth dicső alakját a legszebb koszoruba foglalva, — akik a szobrot voltak megkoszoruzandók. És pedig: Gehring Lenka, Korányi Etelka, Michels Aranka, Pocskay Margit, Pocskay Mimi, Pekánovits Mici, Preszly Nelli, Spitzer Rózsa, Sudár Etelka, Vértesi Adrienne urleányok.

Amint a menet a téren elhelyezkedett, a dalárdák a közreműködők és a sajtó képviselői felvonultak a város-háza erkélyére.

Pontban öt órakor siri, ünnepélyes csendben felhangzott a „Hymnusz“ magasztos éneke az erkélyen. A kalapok levették és az ünneplő közönség fedetlen fővel, néma áhitattal hallgatta a hymnuszok hymnusát. Amint a dal elhangzott, előlépett Vértesi Károly és a következő — zajos éljenzéssel többször megszakított — szép beszéddel az ünnepélyt megnyitotta:

Vértesi Károly beszéde.

Igen tisztelt közönség!

Ünnepelünk. Ünnepelünk szívvel, lélekkel, hazafias érzéssel. Ünnepeljük Kossuth Lajos, a „nemzet atyjának“, a világhírű magyar szónok és államférfiúnak, városunk díszpolgárának az emlékét születésének a századik évforduló napján.

A gondviselés adta a nagy hazafit Magyarországnak, az élet Ura ajándékozta meg őt áldásdus, hosszú élettel. Ezalatt tanított élő szóval, irt, hogy a süketek is megértsék. Tanított hazaszeretetre, buzdított önfeláldozásra, tanítását önélete példájával erősítette meg.

Megdicsőülése előtt öt évvel, nyolcszázötvened magyar-magammal én is szerencsés voltam egy, másfél óráig tartó, életének gazdag tapasztalataiból leszűrt tanítását meghallgatni Turinban. A töretlen agg, hattyudalában is döngött, szónoki tűzzel gyújtott és lesujtva tisztította az eszmék világát.

Mózesként igyekezett ő csakugyan a magyar nemzetet az Igéretföldre vinni, s habár a hosszú utban elfáradva lelke elszállt, politikai végrendeletében hagyta nekünk hátra, miként juthatunk el oda. Erősen hiszünk, hogy igéi termékeny talajra hullva, kikelve, majd meghozzák idővel a várt gyümölcsöt.

Csak törpe nép felejté nagyjainak emlékét. A magyar nemzet szívébe zárja vezérlő férfait, haló porukban is tiszteli emléküket. Míg a három bérc áll és bőmpölyög a négy folyónak árja, nem felejtjük azt, aki nekünk „izent“. Annál kevésbbé felejtjük, sőt széles

e hazában felujtjuk Kossuth Lajos emlékét, mert ő már életében mitikus és történelmi alakká vált. Korszakot alkotott a hazai történelemben, mert az ő működésével kezdődik hazánk újjászületése, s ha a nemzet boldogulására nézve más utat is választott, övé az érdem, övé a dicsőség, hogy felrázta a magyart álmából, mint azt egykoron II. Rákóczy Ferenc szabadsághóstit tette. Bocskayval kezdődik a magyar szabadsághősök sora, Kossuthal végződik az.

Nem zárkozhatuk el a magyarok közül senki, hogy a mai napon ne tisztelje meg annak emlékét, aki szemezártáig képviselte Magyarországot függetlenségi eszméjét, aki szíve minden dobbanásában a hazaszeretet és szabadságszeretet mintakepe volt, ki a magyarnak mindig jót akart, utolsó jobbagytól az első főúrig, mondom, mindenkinek jót akart.

Nem szorul bő fejtegetésre tisztelt közönség a mai ünneplésünk. Ünnepelünk azért, mert a szívünk visz rá. Ő „leborult a nemzet nagysága előtt“, boruljunk le mi is mindannyian megdicsőült Kossuth apánk szent emléke előtt és századik születése napján lelkünk mélyének az érzésével, hálás szívünk összedobbanásával mondjuk azt, hogy *áldott legyen Kossuth Lajos emlékezte* most és mindörökkön. Amen.

Ezzel az ünnepség tárgysorozatát megnyitom.

Hosszantartó éljenzés és taps követte az elnök hazafias szellemű megnyitóját, melynek lecsillapultával a kaszinói dalárda rázendítette a Tavasz elmúlt... lelkesítő nótáját. A közönség is együtt énekelt a dalárdákkal és erősen megéljenezte a dalárdistákat.

A dal megszüntével Prokópy Imre a közép kereskedelmi iskola tanára lépett a korláthoz. Költői hévvel szavalta el Rákosi Viktor remek fohását. Leírhatatlan az a hatás, amit a szónok keltett. A közönség nagy része könyezett, oly megkapó volt Prokópy Imre lendületes előadása. Percekig tartott az éljenzés a remek szavaltat után.

Most Kis Antal felső keresk. isk. tanuló szavalt egy Ódát nagy hatással s szép előadással.

A szavaltatok után az iparos dalárda Papp Zoltán dr.-nak Kossuth-hymnusát énekelte, Marschall Béla karnagy dirigálása mellett szép praecisitással.

Utána szép sikerrel Pravgyik József VIII. o. t. szavalta el a Kossuth születése napján... című költeményt.

Ez után következett az ünnepély fénypontja. Trischler Károly a jeles író lépett elő és elmondotta szép ünnepi beszédét. A közönség a legnagyobb entusiasmussal hallgatta, mely a következő volt:

Trischler Károly beszéde.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A magyar nemzet sorsát intéző isteni gondviselés abban az időben ajándékozta meg a magyart a legszintebb, legerősebb és legigazabb nemzeti érzésű fiával, Kossuth Lajossal, mikor romlásoknak indult hajdan erős magyar és a nemzet legrómaiabb költője,

Berzsenyi lángostorral verte Árpád elfajult vérét és mardosó fájdalommal tűnődött volt dicső hazáján.

A kegyes Virág Benedek horáciusi ódáiban félt, aggódott a veszendő magyarságért. Kisfaludy Károly Mohácsról nemzeti létünk nagy temetőjéről irt kesergő elégiát és Kölcsey nemzeti imádságunk lánglelkű költője felveti a kérdést: Hol van a hon, melynek Árpád vére győzelemmel csorga szent földére?

A múlt század eleje a fobások és könnyek kora volt. Minden hatalmi pozícióról nem a magyar, hanem idegen akarat parancsszava zugott ki. A nemzet felső ereje felolvadt a bécsi melegben, a nemzet gerince pedig puhánnyá lett az ősi avaron és a későn jött latin reneszánsz puba ölében.

Mindentűtt a magyarság iuséval szemben a toladó németiség pompája ragyogott. Nyomás, üldözés, erőszak a legszentebb nemzeti jogok lábball tiprása volt napirenden.

A főnemesség nyelvében, szívében, erkölcsében németté lett és legnagyobb öröme és boldogsága abban találta, ha besurranhatott Bécsnek kapuján udvari tányérnyalásra és ott német szókért, csillagokért, szolgacímekért megtagadta a hont, az alkotmányt és a nyelvet.

Nem volt irodalmunk, nem volt nemzeti kulturánk, gazdaságunk gyöngye és fejletlen, nyakunkon táposott a beolvasztás politikája és állandó közvélemény keltésére nem volt organumunk.

A magyar állam csak a Corpus Jurisban élt. Volt ugyan Budán egy tehetetlen hivatal, melyet helytartó tanácsnak neveztek, de ezt is Bécsből dróton rángatták Metternich kreaturái.

Ez volt a magyar állam.

A nemzeti élet, amennyiben életjelt adott magáról, a vármegyékben élt és némileg az országgyűlésen, de a gravameneknél nem igen jutott tovább.

A magyar hazát ellepte az idegen érzések, idegen gondolkozások, idegen vágyak, idegen törekvések és idegen erők serege.

A nemzeti ideál leszallott trónjáról, elbujdosott és helyet adott a máról holnapra való élés, a megalkuvás, a meghajlás, a jogfeladás és az uralkodásról való lemondás nemzetellenes politikájának.

Ilyen szegény és szomorú közállapotok közt ki vállalkozhatott arra, hogy a nemzetet aléltságából felébressze, új életre keltse?

Nemcsak a munka óriási volta rejtett magában emberi erőket meghaladó problémákat, hanem minden kísérletnek már eleve batározott ellensége volt a bécsi reakció. Ki remélhette, hogy míg félkezével párbajt viv az abszolutizmus hatalmával, másik kezével képes lesz modern államot formálni ebből a nagy darab Aziából.

Támadt egy ember mégis, ki ehhez a titáni munkához gyúrte fel az ingujját. E géniusz neve gróf Széchenyi István. Ez a géniusz míg élt, hazánkban még soha nem látott csodákat mivelt, megrajzolta Magyarország hibátlan tervrajzatát és egyuttal megmutatta az utat, melyen ennek az országnak haladnia kell, hogy hatalmas kulturát emelhesen vállaira.

Szorgalmas és buzgó kezek, kiket ez a lángész dirigált, lassan-lassan gyümölcsöket igéző fakkal ültették be Magyarországot kertjébe. Asóval, kapával, öntöző kannával a kezükben várták a sarjadó rügyeket, a virágfakadást, a gyümölcsérést.

Ekkor szólalt meg a Perczelek kastélyából egy fiatal költő szava. Vörösmarty költői lelkéből ekkor pattant ki a magyar nép legfényesebb apotheozisa.

Szava végig dörgött az országon, bejárta a hegyeket és völgyeket, palotákat és kunyhókat, meghallotta a magyar nép és pirulva kérdezte a költővel: Regi dicsőségünk, hol kése az éji homályban?

Riasztó szó volt ez a felíg alvó nemzeti öntudatnak, a lanyha ereken felpezsdült a vér arra a tudatra, hogy ez a mult, ez a dicsőség, ez a nyelv a miénk.

Vörösmarty hazafias lyrája ébresztője, kísérője volt a nemzeti közszellemnek és a sziv utján terjesztette a nemzeti ideálokat. Lángoló hazafias dalaiban dicsőítette és magasztalta a multat és prófétai ihlettel megjósolta a jövődj jobb kort, mely után imádság epedez százazrek ajakán. Felszította a nemzet szivében szunnyadó hazaszeretetet. Vesztá tüzét és beleveste a nemzet szivébe a honszeretetet szent parancsát: hazáduak rendületlenül. Ezen szent parancsának minden szava bevésődött a nemzet szivébe oly erővel és örökké tartó hatallyal, hogy onnan semmi földi hatalom nem irthatja ki — áldjon vagy verjen sors keze.

A hazaszeretnek ez a tiszta forrása ihlette meg az ifju Kossuth Lajos hazafias lelkét is, kinek esze és szive ott volt a nemzeti apostolok sorában. Széchenyi és Vörösmartynek kortása, testvére volt és a nemzeti apostoloknak azon fenséges iskolájában nőtt fel, mely fogadalomma, ideallá tette a haza nagyságát a nemzeti dicsőség és a sirig tartó önfeláldozó munkát a hazáért.

Ő volt az a Prometheus, ki tulajdon lelke isteni tüzét belopta nemzete szivébe hazafis lelkével és izzó hazaszeretettől inspirált tetteivel és cselekedeteivel.

Az az isteni lang sugárzott tüneményes életére, mely a Thermopilek csodas történetét bevilágítja, mely a hazaszeretett, a fajbecsület, a szabadságimádság tette a magyar nemzet ideáljaiva.

Ezen szent nemzeti eszményeknek a fényét gyújtotta, fejleszté, apolta hazafis lelkével és hazaszeretettel. Eljött a nagy időkben és kihirdette a az elhatározó szót és az ezredév történetében ő képviseli a magyar népet és a szabadság imába foglalt symboluma lett.

Legendák nem szólnak arról, ég és föld örvendezése mily csodatételekben nyilvánult meg, midőn az isteni gondviselés kegyelme oda tette a monoki nemesi ház bölcsőjébe a nemzetnek szant fejedelmi ajándékot.

Születése éjszakáján tarogatók riadoztak a monoki nemesi ház alacsony födele körül, Rakóczy kurucok villogtak alá a felhőkkel az ujszülött bölcsője fölé, lobogóikon ezüst csillagokként ragyogtak a szent betűk: „pro patriae et libertate“, némán és fényesen a szikrázó tejuton, a Csaba királyfi utján szállott le Kossuth Lajos szivébe és lelkébe a szabadság szelleme.

Ifjuságában már nagy nemzeti ideálok hevíték keblét, ideálok, amelyeknek a prófétája a legnagyobb magyar volt, ki a vészharang szakgatott és idegrázó hangjain kiáltotta oda a nemzetnek: elég volt a tespedésből, mert elvész a nép, Árpád nemzete. A prófétá hatalmas szava felriasztotta aléltságból a nemzetet és megindult Magyarország ujáteremtésének héroszi munkája.

Kossuth Lajos a hazának szentelt munkásságát tollával kezdte meg. Hirlapíró, a Pesti

Hirlap szerkesztője lett. Ifju lelke hazafias hevével magasztalta a liberális eszméket és az ezen eszmék megvalósítását zászlójára irt liberális reformpártnak rendületlen híve volt.

Ostorozta a reakcionárius kormány tulajdonságait és követelte a liberális reformokat oly elragadó elokvenciával, megdönthetetlen érveléssel, szenvedélylyel, sőt kiméletlenséggel, hogy a konzervatívokat megrémítette, a liberálisokat megdöbbsentette, de a magyar nemzet közvéleménye melléje állt és lelkesedett eszméiért.

Mohón leste a Pesti Hirlapban lelkének lángszikráit, amelyeknek gyújtó tüzétől késsőbb lángba borult az egész ország.

Különösen Széchenyit ejtette aggodalomba Kossuth szabad szelleme. Megjósolja, hogy Kossuth a nemzetet a forradalom örvényébe fogja sodorni.

„Én a csillagokból olvasok: Ver és vér mindentit! A testvér a testvért, a népfaj a népfajt fogja ölni, örülten, engesztelhetlenül.

Széchenyi könyvét elolvasták, de a közvélemény Kossuth törekvéseit támogatta.

Kossuth Lajos ekkor állt a népszerűség zenitjén!

Ama rendkívüli emberek közül való volt, kiket vezérszerepre predestinálnak kiváló lelki tulajdonságaik. Széleskörű alapos tudás, európai műveltség, nagy szervező tehetség és különösen fényes, magasröptű zseniális szó-noki tehetség tették a magyar nemzet vezérévé.

Klasszikus szónok volt. a magyar szó-nak valóságos művésze. Káprazatos költő, elbájoló virágos nyelvű szónok volt. Igazi lelki gyönyörűséggel hallgatták beszédét és csodálák beszéde közben hazafias lelkesedését, mely szeméből kisugárzott. Minden szava hazafias lelkéből, a hazaszeretnek tiszta forrásából fakadt, így könnyen megtalálta az utat nemzete szivéhez.

Ő hirdette először hazánkban a szabadság, egyenlőség és testvériség szent eszméit és a magyar nemzet lelkesedéssel zárta szivébe és mélyen érezte hogy ezen eszmékért, melyek az emberi lélek legdrágább kincsei, érdemes a vagyont, vért és életet áldozni.

Tüneményes fenséges szellemnapja volt a magyar nemzetnek, kire a magyar nép úgy nézett, mint egy megbecsülhetetlen drága nemzeti kincsre, mely egyetlen a maga nemében és párja nélkül az egész világon.

Ment is utána a magyar, mint a keleti bölcsék a csillag után, mely az emberiséget az üdvösség forrásához vezette. Kossuth is, mint a magyar nemzet Mózesé bevezette az ő népét az üdvösség földére, a nemzeti szuverenitás erősségébe.

Ismerte jól a magyar népnek tündöklő honfiai erényeit és lelke mélyében érezte, hogy a magyar nép szivében szunnyad a honszeretet, a szabadság imádság, az alkotmányhűség, a nemzeti öntudat és büszkeség és az ellenálló erő, minden idegen erkölcs ellen, melytől Róma ledől és rabigába görnyed.

Ezt a csodálatos érzelmvilágot gyújtotta fel lánglelkének szikráival és elszállottak a sötétség felhői a magyar égboltozatról, kistűtött újra a honszeretet tündöklő napja és megerősítette a magyart testben és lélekben, a feltámadott új nemzeti erő életre keltette a hazát, a szabadságot és a nemzeti önállóságot, kiűzte Árpád földéről az idegen szokások, erkölcsök és erők uralmát és újra magyarrá lett a magyar.

Önfeláldozó hazafias munkájával rakta le alapköveit a modern Magyarország hatal-

mas épületéhez. Az ő munkássága volt az erős bázis, melyen hazánk egy fél századon át fejlődött és elérte azt a jelentékeny magaslatot, melyen jelenleg áll.

Pest vármegye nagy lelkesedéssel választotta meg követjévé. A liberális reformpártnak híve volt és ő írta meg ennek a programját. Követelte ebben a jobbság felszabadítását, a rendiség megdöntését, a népképviselőt alapuló parlamentet, Erdély unióját, a közteher viselést, a haderőt, szóval a modern Magyarországot.

S az ige testté lőn, a programból késsőbb törvények lettek, melyek alapkövei a mai Magyarország alkotmányának.

Az ezen országgyűlés március hó 3-ik napján előterjesztett feliratában Magyarországnak felelős kormányt és Ausztrianak új alkotmányt követelt.

Szóoklatának varázshatása alatt az alsó tábla egyhangu lelkesedéssel elfogadta és a bécsi forradalom hírére a felső tábla is.

Ezen beszéde nagy hatással volt a bécsi forradalomra. Ismertté tette Kossuth nevét s midőn a százaz küldöttség élén Bécsbe ment, hogy a feliratot a királynak átnyujtsa, a bécsi nép tüneményesen fogadta, virágokkal borította el és magasztalta, mint szabadságának szószólóját, úgy hogy Kossuth Bécsnek két napon át bálványa, ura volt.

Ékesszólásával lecsendesítette a bécsi forradalmat és így megmentette a császár életét, az osztrákoknak alkotmányt szerzett és a szentesített magyar törvényekkel tért haza.

Ekkor tilt össze az első népképviselőt alakult országgyűlés, melynek vezérferfiái dicső sorában voltak a nemzet apostolai, Széchenyi István, Deák Ferenc, Kossuth Lajos.

A törvények szentesítésének híre hazánkban általános nagy örömet keltett, mindenki úgy üdvözölt, mint az ujkor bajnalának felvirradó napját és a magyar szabadság védelmének fényes diadalát.

Amit a márciusi ifjuság művelt, azt a történelem bevészte a halhatatlanság évkönyvébe s mi abból egy szilánkot sem adhatunk át az enyészetnek, mert az a nemzet, mely ily ifjakat nevel keblében, önmagát emeli az apotheozis fellegébe.

A mit a magyar nemzet március idusán kívánt, a nemzet akarata a törvényes fórumon a pozsonyi országgyűlésen megoldást nyert és a király a törvényeket szentesítette.

Örömtűzek gyultak ki e hír hallatára az egész hazában, te deumokat tartottak a templomokban és általános volt a nemzeti öröm.

Egyszerre azonban titkon rakott földalatti aknákat robantak fel és rögtön utána bekövetkezett egy epikai nagyságu kitörés. Mindent pozdorjává törve fényes sugárban csapott az ég felé a lángoszlop olyan magasra, hogy félelmes erejét és tüzes glóriáját megcsodálta az egész földkerekség.

Az óriási erupció a magyar szabadságharc vala!

Miért kellett e nem várt, nem remélt eseménynek bekövetkezni?

A dinaszták rövidlátó tanácsosainak régi bűnei okozták. A bécsi aristokracia önzése folytán Bécsben zavargások voltak, melyeket katonai erővel kellett elfojtani. A bécsi udvar ezen zavargásokat a megadott liberális reformokkal hozta kapcsolatba és felfüggesztette a magyar alkotmányt és besorozta hazánkat az össz monarchiába.

Még tovább is ment a reakció. Felbujtogatta a nemzetiségeket: a szerbeket, oláhokat és horvátokat és minden követ megmozdított, hogy a magyar kormányt megbuktassák.

Ezen törekvése azonban hajótörést szenvedett, a magyar nemzet újra fellángolt ellenállásán és ekkor a bécsi kormány biztatására Jelachich horvát bán seregével, mely egy gyűlévész had volt, a Drávánál táborozott és készült betörni az országba.

A haza veszélyben volt. Kossuth Lajos a július hó 11-én megtartott országgyűlésen lelkesítő beszédben hívta fel a követeket a haza megmentésére. Kérte a nemzetet, hogy mondja ki azt a nagy határozatot, hogy koronájának és szabadságának megvédésére meghozza a legnagyobb áldozatokat.

A becsületes béke előkészítésére emelje az ország hadi erejét 200,000 főre, ebből állítson ki azonnal 40,000 és adjon hadi költségekre 42.000,000 forintot adóban és hitelben.

A nemzet vagy bizik erejében és akkor fegyverre kel, vagy nem bizik és akkor rab-szolgaságba jut.

Ettől a határozattól függ a haza sorsa!

— „Megadjuk!“ — szökö fölállva és kezét ég felé emelve az ellenzék vezére Nyári Pál.

— „Megadjuk!“ kiálták esküre emelt kézzel a követek mindannyian.

Kossuth és a rendek szemében könyvek csillogtak.

— „Önök felállottak, mint egy férfiú — én leborulok a nemzet nagysága előtt. Még csak azt akarom mondani, ennyi energiát a kivitelben, mint a mennyi hazafiságot tapasztaltam a megajánlásban: Magyarországot a pokol kapui sem döntik meg.

Másnap a főrendek is fölállottak a felső házban, midőn Wesselényi elmenydrögte, hogy készek vagyunkat és életüket feláldozni a hazáért.

Nincs nemzet a föld kerekén, mely a közös édes anyának a hazának egy ihletett pillanatban tett fogadalmát hűbben és lelkesebben beváltotta volna, mint a magyar nemzet.

Mint villámlás cikkázott végig a sziveken, az agyvelőkön a lelkesült fájdalom dörgő szökö: veszélyben a haza.

Bekövetkeztek a nagy idők. Kossuth személye összeolvadt a szabadságharcral és föladata magaslatán állott. Veszélyben a haza! dörgött végig az egész országon Kossuth szökö. Fáradhatlan buzgalommal járta be az Alföld népes magyar községeit és gyűjtő szököre ezen és ezen állottak a szabadság nemzeti lobogója alá.

A világtörténelem nem mutathatja fel párját a gigászi küzdelemnek, melyet nemzetünk két nagy hatalom és öt nemzetiség ellen vívott. Ezek a harcok szökö azokat a félisteneket, kik Piskiné, Isaszegnél, Vácánál, Komáromnál, Budánál hősköteményeket jegyeztek a magyar történelem szökö könyvébe.

Csodával határos sikerek után a magyar országgyűlés levonta az események végső konzekvenciáját és a debreceni országgyűlésen 1849. április hó 14-én trónvesztettnek jelentette ki a Habsburg házat és Kossuth Lajost az ország kormányzójává kiáltotta ki.

Ezen az országgyűlésen mondotta Kossuth azokat az emlékeztető szököket, melyek miatt negyvenöt esztendő múlva nem kel-

hetett ki fölbantolt sírjából az engesztelődés pálmája.

A magyar nemzet függetlenségi nyilatkozata nagy ijedelmet keltett Bécsben, hol ez udvari körökben különben is nagy rémtület uralkodott.

Elhatározták, hogy az orosz cárral szövetséget kötnek és a magyar szabadságharcot egyesült erővel elfojtják.

Az ellenséges hadak az országba betörték.

A mi honvédek a bátorság és elszántság csodáit mutatták be, mégis a nemzet hősi önfeláldozása a nagy diadalok dacára a szabadság Világosnál elveszett.

Nem volt többé Magyarország és a szabadságharc lánglelkű apostola hontalan bujdosó lett.

Elbucsuzott hazája földjéről örökre. . .

Kimondkatasztrófa érelem, vihar dulta lelkemet, mikor a világosi katasztrófa hontalanná lett.

Leborultam hazám földjére, mielőtt hátán átlépnék és zokogva nyomtam reá a fiúi szeretet bucsucsókját, egy csipetnyi port vettem magamhoz, még egy lépés . . . és úgy valék, mint a tört hajó roncsa, melyet a szökövész kivet a homokra.

A világosi katasztrófa után az ország ismét az abszolutizmus uralma alá jutott, mely hajmeresztő bűnökkel kezdte uralmát.

Elég, ha Haynau gáztetteire és az aradi tizenhárom vértanuságára emlékezünk.

Megállt a modern Magyarország fejlődése és a nemzeti munka két évtizeden át szököntelt. Eleinte kardot kellett a munkás kezének forgatni, később békó tartotta tétlenségben.

Zsibbasztó korszak következett, mely elfujta az összes liberális reformokat. Csak egyet nem marhatott ki az osztrák zsarnokság a nemzet szököéből a hazaszeretet, a szabadság utáni vágyat és a nemzeti ellenálló erőt az idegen uralom ellen.

Ezek csak szökönyadoztak, de azért éltek a szomorú időkben, és midőn megvirradt, annál nagyobb erővel keltek életre.

Ezredéves életünk során alig van hazánknak egy fia, ki annyi dicsőséget szerzett volna a magyarnak, mint szerzett Kossuth Lajos.

Ő volt a mi reményünk, ha szenvedtünk, ő volt a vigaszunk, ha bántalmaztak és az ő szökö neve volt a zászló, ha lelkesedni akartunk.

Egy ember volt ő, ki egy fél századon át vívta az ideál harcát és az elfeledett és lenézett magyar névnek becsületet és dicsőséget szerzett a földteke mindkét oldalán.

A kiváltságok eltörlésének, az emberi jogok egyenlőségének, a közsabadság megteremtésének apostola volt Kossuth, a kétségbeesést, a csökögedést nem ismerte, de bübőjos szököával és aranyos tollával a magyar nép segítségével a szabadság alapjain álló modern Magyarországot.

Viharos időkben milliók sokaságából magasodott ki, mint egy félisten és hirdette az eszmék igazságát, a szabadságot, egyenlőséget és testvériséget és mikor a feltámadó vihar ellentünk fordult, ő csinálta meg azt a hősi küzdelmet, mely mielőtt az egész világ tisztelettel állott meg.

Valami csodálatos, misztikus erő rejlett benne, mely be tudta oltani a tespedt kor embereibe az életöszökönt, a szabadság és függetlenségre való vágyakozást.

Ékesszökölásának varázsa, a lelkében élő ideális hazaszeretet a helyzet és a nemzet urává tették őt, ahol megállott szökölárdan, rendtököletlenül és a kezébe vett lobogót megökörizte nemcsak a bekökövetkezett végzetes napokban, de megökörizte és lobogtatta a hosszú számsököüzetés, az idegenben való bujdosás utolsó órájáig, a sirig.

S azért, amit tett a magyar népért, jutalma lett az a szeretet, az a kiirtthatatlan mély szeretet, melylyel ez a nemzet illusztris személye iránt viseltetett, midőn a magyar történelem nagy alakjai mellett „Kossuth apánk“-nak nevezte el.

Benne van ebben a névben minden igaz érelem, amit csak hálája jelököl egy honfisziv adbat tiszteletben, szeretetben és becsökötlésben.

Azért az ő dicsőséges emlékének kultusza nem vesz el sohasem. Ott él az a magyar nemzet szökövében, lelkében, megökörzi a mai nemzedék és édes nemzeti örökösgököl száll utöködokról-utöködokra, mert az ő kultuszököből az izzó hazaszeretet fénye fog kisugározni.

Itt jár Kossuth Lajos szökölleme most is köközöttünk!

A virág illatában, a madarak dalában és eszméi élnek milliók szökövében és emléke átragyog idökön, enyészeten, Mert:

— Nem hal meg az, ki milliókra kököl
Dús élte kincset, ámbar napja múlt.
Hanem lerázván benne ami földi,
Egy ökölétökö eszmévé finomul;
Mely fennen árad s ököttön nő tiszta fénye,
Amint idököben, térben távozik,
Hozzá tekiut fel az utökö erénye,
Ököhajt, remél, hisz és imádkozik.

Hosszantartó és sűrű ököljenzések szakították meg a beszöködet, melynek magasan szárnyaló előadása a lelkese-dést a tetököpontig emelte.

A beszököd poetikus befejezése után szökölnni nem akaró ököljenzéssel ünnepelte a köközököség a szökönokot.

A zaj lecsillapultával a dalárda a Szöközat magasztos dallama mellett ököl-léptek a felökörruhás urleányok és a szököbor talapatánál lerakták a magyar nőegylet ökölriási babékoszoruját. Utánuk a kereskedelmi iskola, a fökögimnázium és a vármegyei tisztikar hódolt Kossuth dicsökö emlékének szintén hatalmas babékoszorúkkal.

A Szöközat elhangzásával a fényes ünnepeköy véget ért. A cigány ismét rázendített a Kossuth nótára és a köközököség lelkes énekszökövel oszladozni kezdett. Az ifjuság csoportokba gyökölt és végig járta az utcákat, mindenütt énekelve:

. . . Ha még egyszer azt ökölzeni,
Mindnyájunknak el kell menni . . .

Az ünnepeköy külsö sikere elsökösorban is Poppovits Sebö fökölevéltárnok érdeme, aki fáradhatatlanul munkákökötött heteken át az ünnepeköy érdekében. Nehéz munkájában támogatták az ünnepeköy alkalmával a kökövetkező ifjusági rendezökök, a fökögimnázium részököről: Braun Endre, Sztanojevits Lázár, Bárcozi Lázsló, Stern Jözsof, Mikosevits Dezsö, Zsuljevits Gyula, Wundszám Sándor, Wittelsbach Károly, Aczél István, Csávösy Lázsló, Schneider Gyula, Treer János,

Blumenthal István, Klózer Oszkár, Krizsák Ádám, Offenberger Ferenc, Speiser Nándor, Vass József, Racsmány Péter, Eimann Károly. A kereskedelmi iskola részéről: Basch Imre, Fritz Ádám, Papp Albert, Tóth Ernő, Szobotka István, Weinacht Ferenc, Butkovits Antal, Keller Béla, Fribeisz Zoltán, Zimmermann Gyula, Kerner István, Vanyur Imre, Pfeil Tamás, Wildmann Gyula, Schuj Jakab, Tunner Adorján tanulók.

Az izléses dekorációk Steiner L. festő és Lederer kárpitos ügyességéről tettek tanúságot.

A fáklyásmenet.

Este nyolc órakor a főgimnázium ifjusága Király Lajos tanár vezetésével fáklyásmenetet rendezett. A hatalmas menet körüljárta a fényesen kivilágított körutat a Kossuth nóta éneklésével. Majd a kivilágított szoborhoz vonult az ifjuság és ott a himnuszt énekelte. Az ének végeztével az ifjuság rendben és csendben szétoszlott.

Ez után ünnepi csend borult az utcákra, a kivilágított ablakok elötörtültek — csak a szobor mellett látszott valami fényesség... a hazaszeretet angyala örködött a nemzet atyjának dicső alakja mellett...

A bankett.

Az „Elefánt” szállodában rendezett társasvacsora volt az ünnepély programmszerű befejezése.

A vendéglő összes helyiségei tömve voltak ünneplő vendégekkel. A főhelyen foglaltak helyet a város notabilitásai: Hauke Imre polgármester, Vojnits István Bács-Bodrogh megye főjegyzője, szigeti Györfy Géza kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Vértesi Károly az ünnepély elnöke, Popovits Sebő főrendező, az összes közreműködők, a rendező bizottság összes tagjai, a sajtó képviselői, a 48-as honvédek küldöttsége. A többi asztaloknál városunk előkelő hölgy és férfi közönsége foglalt helyet. A harmadik fogásnál felállott Rácz Soma főgimnáziumi tanár és kezében a „Szabadság” bilikommal egy igen szép áldomást mondott.

A beszéd végeztével, melyet hosszan tartó éljenzés követett, előlépett Vadas János a Sándor-féle zenekar klarinétosa és művészi virtuozitással játszotta el Káldy Rákóczy kesergőjét tárogatón.

A közönség lelkesen tapsolt úgy a művész-cigánynak, mint a játékot kísérő zenekarnak.

A második felköszöntőt Vértesi Károly elnök mondta Hauke Imre polgármesterre, megköszönve a rendező bizottság nevében a polgármester támogatását és tevékenységét az ünnepély sikere érdekében.

Asztalbontás után a fiatalság táncre perdült és ropta kedvvel a kora hajnali órákig.

T. Z.

Kossuth ünnep az izr. iskolában.

Az izraelita elemi iskola tantestülete a gyermekek buzdítására igen szép iskolai ünnepélyt rendezett Kossuth Lajos születés napján. Az ünnepély az iskola udvarán folyt le, melyet ez alkalomra izlésesen feldisztettek. Az ünnepély 3 órakor Pártos Samu igazgatónak hatásos megnyitó beszédével vette kezdetét. Lelkes szavakkal emlékezett meg Kossuth nagy tetteiről és buzdítólag hívta fel a tanulókat a hazaszeretetre. Zajos éljenzéssel fogadta a nagyszámú ünnepi közönség a beszédet. Utánna az alábbi program egyes pontjai következtek a hatásos és szépen előadott költemények hosszú sorával: 1. „Szózat.” Énekli az ifjuság. 2. „Ünnepi beszéd.” Felolvassa Pártos Samu tanító ur. 3. „Kossuth századik születésnapja.” Szavalja Oblát Erzsébet VI. oszt. t. 4. „Obajtás.” Szavalja Rónai Manci II. o. t. 5. „Magyar vagyok.” Szavalja Mezei Tibor II. oszt. t. 6. „Gondoljatok őseinkre.” Szavalja Hay Imre II. o. t. 7. „Magyarország.” Szavalja Gombos Pista. III. o. t. 8. „Magyar zászló.” Szavalja Donoszlovics Dénes III. o. t. 9. „Kossuth.” Szavalja Lázár Margit III. o. t. 10. „Kossuth halála.” Szavalja Schwarcz Irma IV. o. t. 11. „Ünnepi dal.” Énekli az ifjuság. 12. „Kossuth sirja.” Szavalja Klein József VI. o. t. 13. „Kossuth nevét soha el ne feledd.” Messinger Ottó V. o. t. 14. „Ne sirj, ne sirj, Kossuth Lajos.” Szavalja Weisz Irén III. o. t. 15. „Hymnusz.” Énekli az ifjuság.

Végül Lifschitz Leó főkantor dirigálásával a gyermekkar a Hymnuszt énekelte, melyet a közönség állva hallgatott és annak elhangzásával megéljenzte a gyermekeket. Az ünnepélyen megjelentek a különböző testületek, a 48-as honvédek, a sajtó képviselői, az izr. iskolák felügyelő bizottsága elnök dr. Bruck Ármin ügyvéddel, dr. Fischer Mihály főrabbi, a római kath. elemi iskolák képviselőiben Czinkler Gyula tanító és igen sokan városunk előkelőségeiből. A szép ünnepély négy óra után ért véget, mire a növendékek sorokba álltak és elindultak a Jókai térre.

Kossuth-ünnepély a vidéken.

Kossuth-ünnepély Uj-Verbászban. 18-án már a reggeli órákban zászlódiszt öltött a község, előre jelezvén, hogy valami rendkívülire készül. Este 7 órakor fényárban uszott az egész község. Minden ablak ki volt világítva, minden ablakban Kossuth képe állt. A közönség nagy csoportokba verődve bejárta az utcákat s felhangzott a nóta: „Kossuth Lajos azt üzente.” 8 órakor a kaszinóban volt lélekemelő ünnepély, ahol az ünnepi beszédet Szevera János gimn. tanár tartotta, Singer Laura és Brust Katica urhölgyek és Molter Emil szavalattal működtek közre, Ferencz Miklós gimn. tanár pedig Kossuth július 11-iki híres beszédéből adott elő egy részt. — 19-én reggel korán taracklövésnek jelölték a nagy napot. 9 órakor hálaadó istentisztelet volt az evangélikus templomban, ahol a község lakói felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül vettek részt. Wagner G. Adolf lelkész a hazafiasságtól duz-

zadó, elragadó beszédben méltatta Kossuth érdemeit, bemutatva mint reformátort, mint szabadsághóst és mártírt. Berekesztette Rákosi imájával, ami után a közönség a Himnuszt énekelte el. 10 órakor a község diszgyűlést tartott, amely Kossuth emlékének volt szentelve. 11 órakor a gimnáziumban volt ünnep, ahol Székely Sándor id. igazgató lelkes megnyitója után a gyermekek szavaltak, Ferencz Miklós tanár pedig beszéddel adozott Kossuth emlékének. — Igy ünnepelt Uj-Verbász németajku hazafias közönsége. Igy ünnepelt kicsiny és nagy. A kereskedések zárva maradtak, az iparosok beszüntették műhelyeiket.

Kossuth-ünnepély Ujszivacon.

Lélekemelően ünnepelte meg Ujszivac tisztán németajku lakossága Kossuth Lajos 100 ik születése napját. Délelőtt istentisztelet volt, hol Müller Sándor tanító német nyelven egy magas szárnyalású beszédben ismertette a néppel, hogy mit köszönhet Kossuth Lajosnak. Ugyancsak Mohácsi Béla tanító magyar nyelven tartott egy szintén sikertűt beszédet. Az iskolás fiúk pedig hazafias dalokat énekeltek s a leánykák csengő magyar nyelven alkalmi költeményeket szavaltak. Este pedig társas vacsora volt, melyen a lakosság zöme részt vett. — O-Szivac magyarsága, mely tisztán római katolikusokból áll, újra, épp úgy mint március 15 én, tündetőleg elzárkózott az ünnepek elől. Még csak zászlót sem tűztek ki sem iskolán, sem templomon, sem paplakon. Kossuth nemcsak lutheránus volt, hanem magyar is. — Ha Uj-Szivac tisztán németajku népe ünnepelni tud, akkor O-Szivac magyarajku lakosságánál annál könnyebben ment volna az ünneplés s most ismét csak azt hangoztatjuk, hogy a vezetőségen mulik s nem a népben kell keresni a közönyt. Az egészhez nem kellett volna egyéb, csak egy kis hazafiasság s egy kis zászló.

O-Kanizsa közönsége igen szép egyetértéssel, párt- és felekezeti különbség nélkül ünnepelte meg f. hó 19-én Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját. Az ünnepet a községi képviselőtestület kiküldöttéből és a közművelődési egyesületek megválasztottaiból álló bizottság rendezte igen ügyesen. A lakosság igen lelkesen fogadta az ünneplés eszméjét és vett az ünnepen részt; már azért is kedves kötelességének tartotta e napon ünnepelni, mert az alkotmányosság visszaállítását követően először volt alkalmá a szabad választás jogával élni, Kossuth Lajost választotta meg országgyűlési képviselőjévé. Az igazság érdekében azonban ki kell jelentenem, hogy a gazdaközönség, tehát a lakosság azon része, mely Kossuthnak legtöbbet köszönhet, nagyon csekély számmal volt képviselve az ünnepélyen ép úgy, mint este a társas vacsorán.

Az ünnepély a következő sorrendben folyt le: 1. Reggel 5 órakor a tűzoltó zenekar ébresztője a község főbb utcáin. 2. D. e. 8 órakor istentisztelet volt az izraelita templomban, hol igen szép közönség hallgatta dr. Rosenberg Ede rabbi, a jeles szónok, magvas és gyönyörű alkalmi beszédét. 3. Ezután a község képviselőtestületének diszkyűlése kezdődött 9 órakor, melyen a községi képviselőkön kívül nagy közönség volt jelen. Nevezetesen megjelentek a különféle egyesületek és testületek zászlóik alatt, a községünkben még élő negyvennyolcas honvédek és a polgári fiúiskola növendékei. A községi bíró rövid megnyitó beszéde után az ünnepi

beszédet Márton Mátyás prépost-plébános tartotta, melyben Kossuth Lajosnak különösen erélyét, erős akaratát és tántoríthatlan jellem-szilárdságát iparkodott kidomborítani. Majd a következő határozatokat mondotta ki a közgyűlés: 1. megfesteti a közgyűlés Kossuth arcképét és erre 600 koronát szavazott meg, 2. a még élő 12 ó-kanizsai igazolt szegénysorsu negyvennyolcas honvédnak életfogytig tartó havi hat korona segélyt ajánlott meg.

A diszközgyűlés után következett a nagy közönség ünnepe a piacon, hol a rendet a községi rendőrség és az önkéntes tűzoltó-testület tartotta fenn példásan. Az ünnep a Szózáttal kezdődött, melyet az egész közönség énekelt, ezután Gajó István szavalt a saját, ez alkalomra írt „Kossuth Lajos emlékére” című igen szép és nagyon hatásos költeményét, majd Csuka Sándor mondotta el a tünepi beszédét, mire a közönség „Kossuth Lajos azt üzenté” című dalt énekelte. Nagy hatással adta elő Szappanos Béla Rakosi Viktor Fohászatát, mire a Himnusz eléneklésével véget ért az ünnepély.

Este a község ki volt világítva és a főtéren, mely nemzeti színű zászlókkal és színes lampionokkal gazdagon volt díszítve, térézene volt. A község házában Kossuth Lajos képe délszaki növények közt volt pazarul kivilágítva. Itt gyűlt össze és hullámzott a szép számban megjelent közönség. — Este a nagyvendéglő dísztermében 120-an vettek részt a társas vacsorán, melyen nem hiányoztak a nap eseményeivel foglalkozó pohárköszöntők. Az öreg negyvennyolcas honvédek a község vendégléte meg.

Adan Kossuth Lajos szünetésének 100. évfordulóját magasztos módon ünnepelték meg. Csütörtökön este a községi képviselő-testület nagy nemzeti színű falragaszainak felhívása folytán tengernyi tömeg gyűlt egybe a város háza udvarán, honnan a községi előljárók, dalárda, tűzoltók és fáklavivők sorba állítása után az egész menet folytonos tarack dörgések és háromszoros zene: pléb., cigány és tambura hangjai mellett bejárták a főbb utcákat, mindenütt hazafias és Kossuth nótákat énekelve. Az egész város fényözönben uszott, különösen a Kossuth Lajos utca tündéres volt. Az ablakok és kirakatok Kossuth fényképével, nemzeti színű szalagokkal és szebbnél-szebb virágokkal voltak díszítve. Több helyt, de különösen Székér József gyógyszerész rendezett költséges, de egyszerű tűzijátékot. Másnap pénteken d. e. 3/4 10 órakor ismét gyűlékezés volt a város háza udvarán, honnan az „Erzsébet szállodához” vonultak s itt megkezdődött a tulajdonképeni ünnepély. Az erkélyről először a helyi dalárda Fehér Ármán róm. k. kántor vezetésével szívesen szólóan a Kossuth-hymnuszt énekelte el. Utána Matkovich Lajos a „Délmagyarországi Néplap” szerkesztője ez alkalomra írt saját szerzeményű „Emléksorait” mondta el nagy hatással; majd pedig dr. Hodik János Kossuth életrajzát festette le hűen, megkapóan, mindenki tetszését megnyerve. Piller György főtanító és Király Lajos közs. főjegyző egy-egy alkalmi költeményt szavaltak el zúgó éljenektől kísérvé. Ennek befejezte után a dalárda még elénekelte a Kossuth indulót, mint az este, úgy most is ismét bejárták a várost azon különbséggel, hogy most a földműves és a népiszkola növendékei is tanítók vezetésével részt vettek. Este sok teritékű társasvacsera volt, melyen igen sok hazafias beszéd hangzott el. Szombaton pedig a zsidó

templomban ez alkalomból isteni tisztelet volt, honnan a zsidók a zsidó iskolába vonultak, hol Beer és Klein tanítók tanítványaikkal gazdag programot, szép és mindennek felett hazafias ünnepélyt rendeztek.

Az apatini jegyző ügye.

Dr. Kék Lajos apatini ügyvéd ur a következő sorok közlésére kért fel:

Apatin, 1902. szept. 20.

Tisztelt szerkesztő ur!

Csak ma jutott kezembe a Bácskai Hírlap 188. száma melyben szerencsétlen községi jegyzőnk agyonlövése alkalmából „a reklam főispán” cikkével megyénk főispánja ellen cikkeztve, őt a legalaptalanabban meggyanúsítja.

A Jellman József ellen folyamatba tett vizsgálat ideje alatt még a nyáron, a mikor ennek érdekében egy monstre deputáció járt a főispán uná, a hírlap ellenem és Székényi István ellen is hozott egy rútul meggyanúsító, sőt rágalmozó cikket, de mi arra egyáltalán nem is reagáltunk, mert elhatározott szándékunk volt a fegyelmi vizsgálatot bevárni s majdan a fegyelmi bíróság ítéletét egyszerűen közlés végett a lapnak megküldeni; megléve a győződve a panaszok alapossága után, hogy a legékebben szóló cáfolat csak is ez lett volna.

Fájdalom a sors kegyetlenebbül végzett Jellmannal. Lelkemből sajnálom, hogy a végzete ez volt, mert ha élve bűnhődött volna hibáért, meg lett volna reményünk, hogy bizonyára okult volna is.

Most azonban, midőn e cikk még alapaltalanabban megyénk érdemes főispánját is ily kiméretlenül meghurcolja, mint az összes apatini panaszos polgárok jogi képviselője, s így e tekintetben a cáfolatra bizonyára a legilletékesebb személy, kegytelen vagyok és csunya nemtelen vád ellenében az igaz tényállással reá cáfolni, mi végből kérem a t. szerkesztőseget e sorok szíves közlésére.

Ugyanis Jellman József ellen egy közel 20 pontból álló panaszfeljelentés még 1900-ik évben (november havában a miniszterelnökhöz intézve. Szerk.) lőn közvetlenül benyújtva, a melynek alapján a vármegye közigazg. bizottsága saját kebeléből dr. Molnár Károly bizottsági tag, orsz. képviselőt bízta meg a vizsgálat megajjtásával. Ez a vizsgálat be lőn fejezve, de az ügy véglegesen nem lett.

Uj főispánunk elé Apatin község lakosságának nemesek egy tekintélyes csoportja, de egyes személyek és családok uj panaszfeljelentéssel járultak, melynek vizsgálatával Vujevich Lajos központi főszolgabíró bízott meg. Ezt közel 14 napig csak Apatinban tartotta lekötvé a lelkiismeretes nyomozás.

Alig hogy befejezte terhes munkáját, jelentését nyomban beterjesztette. — Közvetlen uton szerzett meggyőződés alapján állithatom, miszerint épen a főispán ur érdeme volt az, hogy a fegyelmi bíróság rögtön foglalkozott e panaszokkal s néhány a vizsgálat során kihallgatható nem volt távol vidéki (Fiume, Szlavónia s egyéb bácskai községekben) tanuknak illetékes hatóságuk útján leendő kihallgatását rendelte el. Ez okból tehát visszakerültek az iratok ismét a vizsgáló biztoshoz.

De oda kerültek ezek még azon okból is, mert ez alatt ismét új írásos panaszos panaszok érkeztek be; melynek vizsgálatát a ki küldött a lehető legnagyobb gyorsasággal és rövid uton július hó utolsó napjaira tűzte ki.

En, mint a panaszosok jogi képviselője, ekkor Karlsbadban időztem kurám céljából, helyettesemet sem én, sem feleim a kellő információtól a rendkívül rövidre szabott határnap alatt ellátni képesek nem voltunk.

Ez tehát látva a helyszínen maga előtt az óriási nagy halmaz iratot, de a néhány napon át mégis folyt vizsgálat során új adatok beszerzése is szükségessé vált. — így pl. telekkönyvi és bíróság iratok hiteles másolatai, — ennek folytán helyettesem mindezek beszerzésére záros határidőt kért és kapott, a mely ez évi augusztus hó 4-én járt le. A panaszosok azonban tanácsomra álltak minden

további bizonyítási eljárástól, s augusztus 4-én küldöttség útján kérelmezték a főispán uná az ügynek, — úgy amint az állott, — befejezését. Öméltósága az nap átadatta az iratokat a vármegye ügyészének indítványa megtétele végett. Hogy a vármegye ügyésze, ha jó lelkiismerettel akarta indítványát megtenni, úgy ily nagyszabású rendkívül terjedelmű fegyelmi ügyet hivatalos napi munkáinak teljesítése mellett ily rövid idő alatt fel nem fújhatta, azt bizonyára minden hozzá értő ember s így a Bácskai Hírlap cikkirője is be fogja látni.

Soraim nem céloznak sem hírlapi polemiciát, sem izetlen dicsőítést, csupán az alaptalan váddal szemben az igazságnak óhajtottam szolgálni.

Tisztelettel

dr. Kék Lajos,
apatini ügyvéd.

Előfizetési felhívás

„BÁCSKA”

XXV. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve:

Egész évre	12 kor.
Fél évre	6 kor.
Negyed évre	3 kor.
Néptanítók számára:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyv-műjében küldendők.

A „Bácska” szerkesztősége és kiadóhivatala.

H i r e k.

Kinevezés. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke Korponay János végzett joghallgató, bács petrovoszellói lakost a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Kinevezés. A temesvári m. kir. posta-és táviró igazgató Standt Gyuláné Szikora Etelka járeki lakosnót a járeki postahivatalhoz postamesternővé nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter dr. Piskóti Ferenc zombori törvényszéki és ifju Zsoldos Benő sátoralja-ujhelyi járásbíró-sági aljegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

Valasztás. Az apatin-szöntai armentesítő társulat folyó hó 18-án tartott ülésén Speizer József apatini lakost a társulat titkárává választotta.

Vármegyénk a Kossuth-mauzoleum alapkövetésénél. Vármegyénk közönsége is leróta hazafias halálját és kegyeletét hazánk nagy fia dicső emlékének. A vármegye nevében a következő urakból álló küldöttség jelent meg Budapesten: Scultéty Ferenc árvaszéki elnök vezetésével Fernbach Károly, dr. Grünbaum Pal, dr. Hadzsy János, dr. keceli Mészáros Géza, ifj. Tóth József, dr. Balaton Gyula, dr. Mikosevits Kanut. A vármegye díszes nagy korszoruja ezen felirással volt ellátva: Kossuth Lajos dicső emlékének Bács-Bodrogh vármegye közönsége.

Az újtemplom erkélyei. Az újtemplom külső allványait leszedték és most már egész teljében, minden felesleges külső toldalék nélkül áll az újtemplom. A torony belső lépcsői is elkészültek és most igen sokan járnak fel, hogy a torony erkélyekről a szép kilátásban gyönyörködjenek. Tiszta napos időben messze tájra lehet ellátni, igen sok község templomtornya és nyugatfelé a baranyai hegyek tárnak a néző szeméi elé.

Blumenthal István, Klózer Oszkár, Krizsák Ádám, Offenberger Ferenc, Speiser Nándor, Vass József, Racsmány Péter, Eimann Károly. A kereskedelmi iskola részéről: Basch Imre, Fritz Ádám, Papp Albert, Tóth Ernő, Szobotka István, Weinacht Ferenc, Butkovits Antal, Keller Béla, Fribeisz Zoltán, Zimmermann Gyula, Kerner István, Vanyur Imre, Pfeil Tamás, Wildmann Gyula, Schuj Jakab, Tunner Adorján tanulók.

Az izléses dekorációk Steiner L. festő és Lederer kárpitos ügyességéről tettek tanuságot.

A fáklyásmenet.

Este nyolc órakor a főgimnázium ifjúsága Király Lajos tanár vezetésével fáklyásmenetet rendezett. A hatalmas menet körüljárta a fényesen kivilágított körutat a Kossuth nóta éneklésével. Majd a kivilágított szoborhoz vonult az ifjúság és ott a himnuszt énekelte. Az ének végeztével az ifjúság rendben és csendben széteszlott.

Ez után ünnepi csend borult az utcákra, a kivilágított ablakok elsötétültek — csak a szobor mellett látszott valami fényesség... a hazaszeretet angyala őrködött a nemzet atyjának dicső alakja mellett...

A bankett.

Az „Elefánt” szállodában rendezett társasvacsora volt az ünnepély programmszerű befejezése.

A vendéglő összes helyiségei tömve voltak ünnepelő vendégekkel. A főhelyen foglaltak helyet a város notabilitásai: Hauke Imre polgármester, Vojnits István Bács-Bodrogh megye főjegyzője, szigeti Gyórfy Géza kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Vértesi Károly az ünnepély elnöke, Popovits Sebő főrendező, az összes közreműködők, a rendező bizottság összes tagjai, a sajtó képviselői, a 48-as honvédek küldöttsége. A többi asztaloknál városunk előkelő hölgy és férfi közönsége foglalt helyet. A harmadik fogásnál felállott Rácz Soma főgimnáziumi tanár és kezében a „Szabadság” bilikommal egy igen szép áldomást mondott.

A beszéd végeztével, melyet hosszan tartó éljenzés követett, előlépett Vadas János a Sándor-féle zenekar klarinétosa és művészi virtuozitással játszotta el Káldy Rákóczy kesergőjét tárogatón.

A közönség lelkesen tapsolt egy a művész-cigánynak, mint a játékot kísérő zenekarnak.

A második felköszöntőt Vértesi Károly elnök mondotta Hauke Imre polgármesterre, megköszönve a rendező bizottság nevében a polgármester támogatását és tevékenységét az ünnepély sikere érdekében.

Asztalbontás után a fiatalság tánca perdült és ropta kedvvel a kora hajnali órákig.

T. Z.

Kossuth ünnep az izr. iskolában.

Az izraelita elemi iskola tantestülete a gyermekek buzdítására igen szép iskolai ünnepélyt rendezett Kossuth Lajos szünetnapján. Az ünnepély az iskola udvarán folyt le, melyet ez alkalomra izlésesen feldisztettek. Az ünnepély 3 órakor Pártos Samu igazgatónak hatásos megnyitó beszédével vette kezdetét. Lelkes szavakkal emlékezett meg Kossuth nagy tetteiről és buzdítólag hívta fel a tanulókat a hazaszeretetre. Zajos éljenzéssel fogadta a nagyszámú ünnepi közönség a beszédet. Utánna az alábbi program egyes pontjai következtek a hatásos és szépen előadott költemények hosszú sorával: 1. „Szózat.” Énekli az ifjúság. 2. „Ünnepi beszéd.” Felolvassa Pártos Samu tanító ur. 3. „Kossuth századik születésnapja.” Szavalja Oblát Ersei VI. oszt. t. 4. „Ohajtás.” Szavalja Rónai Mancsi II. o. t. 5. „Magyar vagyok.” Szavalja Mezei Tibor II. oszt. t. 6. „Gondoljatok őseinkre.” Szavalja Hay Imre II. o. t. 7. „Magyarország.” Szavalja Gombos Pista. III. o. t. 8. „Magyar zászló.” Szavalja Donoszlovics Dénes III. o. t. 9. „Kossuth.” Szavalja Lázár Margit III. o. t. 10. „Kossuth halála.” Szavalja Schwarz Irma IV. o. t. 11. „Ünnepi dal.” Énekli az ifjúság. 12. „Kossuth sirja.” Szavalja Klein József VI. o. t. 13. „Kossuth nevét soha el ne feledd.” Messinger Otti V. o. t. 14. „Ne sirj, ne sirj, Kossuth Lajos.” Szavalja Weisz Irén III. o. t. 15. „Hymnusz.” Énekli az ifjúság.

Végül Lifschitz Leó főkantor dirigálásával a gyermekkar a Hymnuszt énekelte, melyet a közönség állva hallgatott és annak elhangzásával megéljenzte a gyermekeket. Az ünnepélyen megjelentek a különböző testületek, a 48-as honvédek, a sajtó képviselői, az izr. iskolák felügyelő bizottsága elén dr. Bruck Ármán ügyvéddel, dr. Fischer Mihály főrabbi, a római kath. elemi iskolák képviselőitében Czinkler Gyula tanító és igen sokan városunk előkelőségeiből. A szép ünnepély négy óra után ért véget, mire a növendékek sorokba álltak és elindultak a Jókai térre.

Kossuth-ünnepély a vidéken.

Kossuth-ünnepély Uj-Verbáson. 18-án már a reggeli órákban zászlódiszt öltött a község, előre jelezvén, hogy valami rendkívülire készül. Este 7 órakor fényárban uszott az egész község. Minden ablak ki volt világítva, minden ablakban Kossuth képe állt. A közönség nagy csoportokba verődve bejárta az utcákat s felhangzott a nóta: „Kossuth Lajos azt üzenté.” 8 órakor a kaszinóban volt lélekemelő ünnepély, ahol az ünnepi beszédet Szevera János gimn. tanár tartotta, Singer Laura és Brust Katica urhölgyek és Molter Emil szavalattal működtek közre, Ferencz Miklós gimn. tanár pedig Kossuth július 11-iki híres beszédéből adott elő egy részt. — 19-én reggel korán taracklövésnek jelölték a nagy napot. 9 órakor hálaadó istentisztelet volt az evangélikus templomban, ahol a község lakói felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül vettek részt. Wagner G. Adolf lelkész a hazafiagságtól du-

zadó, elragadó beszédben méltatta Kossuth érdemeit, bemutatta mint reformátort, mint szabadsághóst és mártírt. Berekesztette Rákosi imájával, ami után a közönség a Himnuszt énekelte el. 10 órakor a község diszgyűlést tartott, amely Kossuth emlékének volt szentelve. 11 órakor a gimnáziumban volt ünnep, ahol Székely Sándor id. igazgató lelkes megnyitóját a gyermekek szavalták, Ferencz Miklós tanár pedig beszédrel aldozott Kossuth emlékének. — Így ünnepelt Uj-Verbász németajku hazafias közönsége. Így ünnepelt kicsiny és nagy. A kereskedések zárva maradtak, az iparosok beszüntették műhelyeiket.

Kossuth-ünnepély Ujszivacon.

Lélekemelően ünnepelte meg Ujszivac tisztán németajku lakossága Kossuth Lajos 100 ik szünetnapját. Délelőtt istentisztelet volt, hol Müller Sándor tanító német nyelven egy magas szárnyalású beszédben ismertette a néppel, hogy mit köszönhet Kossuth Lajosnak. Ugyancsak Mohácsi Béla tanító magyar nyelven tartott egy szintén sikerült beszédet. Az iskolás fiúk pedig hazafias dalokat énekeltek s a leánykák csengő magyar nyelven alkalmi költeményeket szavaltak. Este pedig társas vacsora volt, melyen a lakosság zöme részt vett. — O-Szivac magyarsága, mely tisztán római katolikusokból áll, újra, épp úgy mint március 15 én, tündetőleg elzárkózott az ünnepségek elől. Még csak zászlót sem tűztek ki sem iskolán, sem templomon, sem paplakon. Kossuth nemcsak lutheránus volt, hanem magyar is. — Ha Uj-Szivac tisztán németajku népe ünnepelni tud, akkor O-Szivac magyarajku lakosságánál annál könnyebben ment volna az ünnepelés s most ismét csak azt hangoztatjuk, hogy a vezetőségnek mulik s nem a néphez kell keresni a közönyt. Az egészhez nem kellett volna egyéb, csak egy kis hazafiasság s egy kis zászló.

O-Kanizsa közönsége igen szép egyetértéssel, párt- és felekezeti különbség nélkül ünnepelte meg f. hó 19-én Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját. Az ünnepet a községi képviselőtestület kiküldöttéből és a közművelődési egyesületek megválasztottaiból álló bizottság rendezte igen ügyesen. A lakosság igen lelkesen fogadta az ünnepelés eszméjét és vett az ünnepben részt; már azért is kedves köteletségének tartotta e napon ünnepelni, mert az alkotmányosság visszaállítása után, midőn először volt alkalmá a szabad választás jogával élni, Kossuth Lajost választotta meg országgyűlési képviselőjévé. Az igazság érdekében azonban ki kell jelentenem, hogy a gazdaközönség, tehát a lakosság azon része, mely Kossuthnak legtöbbször köszönhet, nagyon csekély számmal volt képviselve az ünnepélyen ép úgy, mint este a társas vacsorán.

Az ünnepély a következő sorrendben folyt le: 1. Reggel 5 órakor a tűzoltó zenekar ébresztője a község főbb utcáin. 2. D. e. 8 órakor istentisztelet volt az izraelita templomban, hol igen szép közönség hallgatta dr. Rosenberg Ede rabbi, a jeles szónok, magvas és gyönyörű alkalmi beszédét. 3. Ezután a község képviselőtestületének diszkyűlése kezdődött 9 órakor, melyen a községi képviselőkön kívül nagy közönség volt jelen. Nevezetesen megjelentek a különféle egyesületek és testületek zászlóik alatt, a községünkben még élő negyvennyolcas honvédek és a polgári fiúiskola növendékei. A községi bíró rövid megnyitó beszéde után az ünnepi

...meltatta Kossuth reformátort, mint Berekesztette Rákóczi-szomság a Himnusz a község dísz- emlékének volt ...náziumban volt ...id. igazgató lelmekek szavaltak, beszéddel aldo- Igy ünnepelt ...as közönsége. A kereskedés- ...ok beszüntették

Ujszivacon.

Ujszivacon tiszta Ujszivacon tiszta Lajos 100 ik stentisztelet volt, et nyelven egy en ismertette a Kossuth Lajosnak. itó magyar nyel- tlt beszédet. Az alokat énekeltek nyelven alkalmi ste pedig társas sság zöme részt a, mely tisztán ra, épp úgy mint árkóztott az ün- ziólt sem tűttek mon, sem pap- utheránus volt, j-Szivacon tisztán akkor O-Szivacon nál könnyebben ost ismét csak zetéségen mulik a közönyt. Az gyéb, csak egy zló.

ge igen szép zeti különbség 19-én Kossuth vfordulóját. Az stestület kikül- si egyesületek g rendezte igen lkesen fogadta t az ünnepen kötelességének mert az alkotmá- dón először volt jogával élni, g országgyűlési kében azonban gazdaközönség, mely Kossuth- n csekély szám- élyen ép úgy,

zó sorrendben a tüzoltó zene- utcáin. 2. D. e. izraelita temp- g hallgatta dr. szónok, mag- bdét. 3. Ezután k díszközgyű- yen a községi sség volt jelen. állónfele egye- alatt, a közsé- cas honvédek kei. A községi tán az ünnepi

beszédet Márton Mátyás prépost-plébános tar- totta, melyben Kossuth Lajosnak különösen erélyét, erős akarátát és tántoríthatlan jellem- szilárdságát iparkodott kidomborítani. Majd a következő határozatokat mondotta ki a közgyűlés: 1. megfesteti a közgyűlés Kossuth arcképét és erre 600 koronát szavazott meg, 2. a még élő 12 ó-kanizsai igazolt szegény- sorsu negyvennyolcas honvédnak életfogytig tartó havi hat korona segélyt ajánlott meg.

A díszközgyűlés után következett a nagy közönség ünnepe a piactéren, hol a rendet a községi rendőrség és az önkéntes tüzoltó-testület tartotta fenn példásan. Az ünnepe a Szózatral kezdődött, melyet az egész közönség énekelte, ezután Gajó István szavalt a saját, ez alkalomra irt „Kossuth Lajos em- lékére“ című igen szép és nagyon hatásos költeményét, majd Csuka Sandor mondotta el ünnepi beszédét, mire a közönség „Kossuth Lajos azt üzente“ című dalt énekelte. Nagy hatással adta elő Szappanos Béla Rakosi Viktor Fohászatát, mire a Himnusz eléneklésé- vel véget ért az ünnepély.

Este a község ki volt világítva és a főtéren, mely nemzeti színű zászlókkal és szí- nes lampionokkal gazdagon volt díszítve, tér- zene volt. A községházának kapujában Kossuth Lajos képe délszaki növények közt volt pa- zarul kivilágítva. Itt gyűlt össze és hullámzott a szép számban megjelent közönség. — Este a nagyvendéglő dísztermében 120 an vettek részt a társas vacsorán, melyen nem hiányoz- tak a nap eseményeivel foglalkozó pohár- köszöntők. Az öreg negyvennyolcas honvé- deket a község vendégelte meg.

Adan Kossuth Lajos születésének 100 ik évfordulóját magasztos módon ünnepelték meg. Csütörtökön este a közs. képviselőtes- tület nagy nemzeti színű falragaszainak fel- hívása folytán tengernyi tömeg gyűlt egybe a városbáza udvarán, honnan a községi előljárók, dalárda, tüzoltók és fáklyavivők sorba állítása után az egész menet folytonos tarack dörgések és háromszoros zene: pléb., cigány és tambura hangjai mellett bejárták a főbb utcákat, mindenütt hazafias és Kos- suth nótákat énekelve. Az egész város feny- özönben uszott, különösen a Kossuth Lajos utca tündéres volt. Az ablakok és kirakatok Kossuth fényképével, nemzeti színű szala- gokkal és szebbnél-szebb virágokkal voltak díszítve. Több helyt, de különösen Székér József gyógyszerész rendezett költséges, de egyszerű tűzijátékot. Másnap pénteken d. e. 3/4 10 órakor ismét gyűlekezés volt a város- báza udvarán, honnan az „Erzsébet szálló- dához“ vonultak s itt megkezdődött a tulaj- donképeni ünnepély. Az erkélyről először a helyi dalárda Fehér Ármán róm. k. kántor vezetése mellett szivhezszóloán a Kossuth- hymnuszt énekelte el. Utána Matkovich Lajos a „Délmagyarországi Néplap“ szerkesz- tője ez alkalomra irt saját szerzeményű „Emléksorait“ mondta el nagy hatással; majd pedig dr. Hodik János Kossuth életrajzát festette le bűen, megkapóan, mindenki tet- szését megnyerve. Piller György főtanító és Király Lajos közs. főjegyző egy-egy alkalmi költeményt szavaltak el zúgó éljenektől kisérve. Ennek befejezte után a dalárda még elénekelve a Kossuth indulót, mint az este, úgy most is ismét bejárták a várost azon különbséggel, hogy most a földműves és a népiskola növendékei is tanítók veze- tése mellett részt vettek. Este sok teritékű társasvacsoara volt, melyen igen sok hazafias beszéd hangzott el. Szombaton pedig a zsidó

templomban ez alkalomból isteni tisztelet volt, honnan a szülők a zsidó iskolába vo- nultak, hol Beer és Klein tanítók tanítvá- nyaikkal gazdag programot, szép és mindennek felett hazafias ünnepélyt rendeztek.

Az apatini jegyző ügye.

Dr. Kék Lajos apatini ügyvéd ur a következő sorok közlésére kért fel:

Apatin, 1902. szept. 20.

Tisztelt szerkesztő ur!

Csak ma jutott kezemhez a Bácskai Hir- lap 188. száma melyben szerencsétlen községi jegyzőnk agyonlövése alkalmából „a reklam főispán“ cikkével megýénk főispánja ellen cik- kezve, őt a legalaptalanabbul meggyanusítja.

A Jellman József ellen folyamatba tett vizsgálat ideje alatt még a nyáron, a mikor ennek érdekében egy monstre deputa- ió járt a főispán urnál, e hírlap ellenem és Szebe- rényi István ellen is hozott egy rútúl meg- gyanusító, sőt rágalmaszó cikket, de mi arra egyáltalán nem is reagáltunk, mert elhatározott szándékunk volt a fegyelmi vizsgálatot bevárni s majdan a fegyelmi bíróság ítéletét egyszerűen közlés végett e lapnak megküldeni; megléven győződve a panaszok alaposága után, hogy a legékesebben szóló cáfolat csak is ez lett volna.

Fájdalom a sors kegyetlenebbül végzett Jellmannal. Lelkemből sajnálom, hogy a vég- zete ez volt, mert ha élve bűnhődött volna hibáért, meg lett volna reményünk, hogy bi- zonyára okult volna is.

Most azonban, midőn e cikk még alap- talanabbul megýénk érdemes főispánját is ily kiméletlenül meghureolja, mint az összes apa- tini panaszos polgárok jogi képviselője, s így e tekintetben a cáfolatra bizonyára a legilleté- kesebb személy, kénytelen vagyok e csunya nemtelen vád ellenében az igaz tényállással reá cáfolni, mi végből kérem a t. szerkesztő- séget e sorok szives közlésére.

Ugyanis Jellman József ellen egy közel 20 pontból álló panaszfeljelentés még 1900-ik évben (november havában a miniszterelnökhöz intézve. Szerk.) lőn közvetlenül benyújtva, a melynek alapján a vármegye közigazg. bizottsága saját kebeléből dr. Molnár Károly bizottsági tag, orsz. képviselőt bízta meg a vizsgálat meg- ejtésével. Ez a vizsgálat be lőn fejezve, de az ügy véglegzve nem lett.

Uj főispánunk elé Apatin község lakos- ságának nemesek egy tekintélyes csoportja, de egyes személyek és családok uj panaszfeljelen- téssel járultak, melynek vizsgálatával Vujevich Lajos központi főszolgabíró bízott meg. Ezt közel 14 napig csak Apatinban tartotta lekötve a lelkiismeretes nyomozás.

Alig hogy befejezte terhes munkáját, je- lentését nyomban beterjesztette. — Közvetlen uton szerzett meggyőződésém alapján állithat- om, miszerint épen a főispán ur érdeme volt az, hogy a fegyelmi bíróság rögtön foglalko- zott e panaszokkal s néhány a vizsgálat során kihallgatható nem volt távol vidéki (Fiume, Szlavónia s egyéb bácskai községekben) tanuk- nak illetékes hatóságuk útján leendő kihallgat- atását rendelte el. Ez okból tehát visszakerül- tek az iratok ismét a vizsgáló biztoshoz.

De oda kerültek ezek még azon okból is, mert ez alatt ismét új írásos panaszos pa- naszok érkeztek be; melynek vizsgálatát a ki- küldött a lehető legnagyobb gyorsasággal és rövid uton július hó utolsó napjaira tűzte ki. Én, mint a panaszosok jogi képviselője, ekkor Karlsbadban időztem kurám céljából, he- lyettesemet sem én, sem feleim a kellő infor- mációval a rendkívül rövidre szabott határnap alatt ellátni képesek nem voltunk.

Ez tehát látva a helyszínén maga előtt az óriási nagy halmaz iratot, de a néhány napon át mégis folyt vizsgálat során új ada- tok beszerzése is szükségessé vált. — így pl. telekkönyvi és bírósági iratok hiteles másola- tai, — ennek folytán helyettesem mindezek beszerzésére záros határidőt kért és kapott, a mely ez évi augusztus hó 4 én járt le. A panaszosok azonban tanácsomra álltak minden

további bizonyítási eljárástól, s augusztus 4-én küldöttség útján kérelmezték a főispán urnál az ügynek, — úgy amint az állott, — befe- jezését. Öméltósága az nap átadta az iratokat a vármegye ügyészenek indítványa megtétele végett. Hogy a vármegye ügyésze, ha jó lelki- ismerettel akarta indítványát megtenni, úgy ily nagyszabásu rendkívül terjedelmű fegyelmi ügyet hivatalos napi munkáinak teljesítése mellett ily rövid idő alatt fel nem fújhatta, azt bizonyára minden hozzá értő ember s így a Bácskai Hírlap cikkírója is be fogja látni.

Soraim nem céloznak sem hírlapi pole- miát, sem izetlen dicsőítést, csupán az alaptal- lan váddal szemben az igazságnak óhajtottam szolgálni.

Tisztelettel

dr. Kék Lajos, apatini ügyvéd.

Előfizetési felhívás

„B Á C S K A“

XXV. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 kor.
Fél évre	6 kor.
Negyed évre	3 kor.
Neptanítók számára:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyom- dájába küldendők.

A „Bácska“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

H i r e k.

Kinevezés. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke Korponay Janos végzett joghallgató, bács petrovozellői lakost a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Kinevezés. A temesvári m. kir. posta- és táviró igazgató Standt Gyuláné Szikora Etelka járeki lakosnőt a járeki postahivatal- hoz postamesternővé nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter dr. Piskóti Ferenc zombori törvényszéki és ifju Zoldos Benő sátoralja-ujhelyi járásbíró- sági aljegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

Valasztás. Az apatin-szöntai ármen- tesítő társulat folyó hó 18 án tartott ülésén Speizer József apatini lakost a társulat titká- rává választotta.

Vármegyénk a Kossuth-mau- zoleum alapkövetésén. Vármegyénk közönsége is leróta hazafias háláját és ke- gyeletét hazánk nagy fia dicső emlékének. A vármegye nevében a következő urakból álló küldöttség jelent meg Budapesten: Scul- tety Ferenc árvaszéki elnök vezetése alatt Fernbach Károly, dr. Grünbaum Pal, dr. Hadzsy János, dr. keceli Mészáros Géza, ifj. Tóth József, dr. Balaton Gyula, dr. Mi- kosevits Kanut. A vármegye díszes nagy ko- szoruja ezen felirással volt ellátva: Kossuth Lajos dicső emlékének Bács-Bodrogh vármeg- ye közönsége.

Az újtemplom erkélyei. Az új- templom külső állványait leszedték és most már egész teljében, minden felesleges külső toldalak nélkül áll az újtemplom. A torony belső lépcsői is elkészültek és most igen sokan járnak fel, hogy a torony erkélyekről a szép kilátásban gyönyörködjenek. Tiszta napos idő- ben messze tájra lehet ellátni, igen sok köz- ség templomtornya és nyugatfelé a baranyai hegyek tárulnak a néző szeméi elé.

Than Károly diszpolgársága.

O-Becse községe az ó-becsei születésű dr. Than Károly, az egyetem tudós tanárát tanári működésének 30 éves jubileuma alkalmából O-Becse diszpolgárává választotta. Az erről szóló diszpolgárlevél folyó hó 19-én egy ó-becsei küldöttség adta át Budapesten.

Mayer püspök oltárai.

Mayer Béla püspök zombori időzése alatt megszemlélte az általa az újtemplomnak adományozott oltárokat és nyomban intézkedett az oltárok átalakítása, kibővítése és díszítése iránt. Mind a két oltár oldalszárnyait megszücselték, a szobrokat újakkal kicserélték és dusan megárasztották s így ezen két oltár is kiváló dísz az újtemplomnak.

Városunk a Kossuth-mauzóleum alapkövetésénél. Városunk közönségét a Kossuth mauzóleum alapkövetési ünnepélyén dr. Drakulits Pál vezetése alatt dr. Balogh Ernő, Latinovits Szaniszló és Markovith Lajos képviselték és helyezték el Zombor város halála jelét, egy díszes koszorút.

Kitüntetés. A pozsonyi mezőgazdasági kiállítás keretében rendezett országos baromfiállításán vármegyénkbeli Madzinyi Gézáné Jankováról világos drámatyúktörzsért és egyiptomi sirályalambjaiért ezüstéremet és szép baromfiér pedig diszpolgárlevél nyert. Kitüntetés nyertek továbbá: a vármegyei gazdasági egyesület diszpolgárlevél; Zabik László a honi ipartanfolyamok felügyelője, verhaszi igazgató aranyéremet, a bács topolyai, verbázi, kulai és kucurai ipartanfolyamok pedig bronzérmeket. Polgár József (B. Almás) arany éremet, gróf Teleky Józsefné ezüst éremet, Bednár Károly (O. Kanizsa) bronz éremet nyertek; Forster Géza újvidéki városi szenátorok jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Loverseny. Nagyban folynak az előkészületek a jövő hónapban tartandó löversenyre. Naponként trainirozzák odakünn a gyepen a szebbnél szebb lovakat úgy a sik-, valamint az üggetversenyekhez. A rendezőség elkövet mindent, hogy a verseny az eddigieknél is fényesebb legyen, a mire annál is inkább kilátás van, mert már eddig nagyon sok nevezés történt. A versenyre az ismert fővárosi sportférfiak nagy része lejön, ugyancsak a szabadkai honvédszázred tisztikara teljes számban. Előreláthatólag fényes sikere lesz a versenyt követő Reunion-nak, melynek rendezősége már serényen működik és a meghívókat e napokban már szét is fogja küldeni. — Egyben megemlítjük, hogy a fővárosban évenként tartandó luxus lóvásár f. hó 26-án lesz a Tattersaalban megtartva. Eladásra mintegy 350 ló kerül, közöttük 76 darab az állami ménesek legkiválóbb tenyészlovaiból. Azonkívül nagyszámu kocsiló, négyes, kettős és jukkerfogatokra, továbbá 36 háta ló fog eladni.

Római zarándoklat. A Kalocsa főegyházmegyei zarándoklat, mely október hó 7-én délelőtt 7 és 9 óra között indul el Szabadkáról, már számosan jelentkeztek. Rómában már minden szükséges intézkedés megtörtént. Rampolla bíboros államtitkár a pápa őszentsége nevében értesítette Császká György érseket, hogy egyházmegyénk zarándokait október hó 13. napján fogadja. A vezetőség még mindig elfogad jelentkezőket, de ez uton is kéri azokat, kik a zarándokutához óhajtanak csatlakozni, hogy mielőbb küldjék be a lefizetendő összeget, mert ha a szám betelt, a legnagyobb sajnálattal lesz kénytelen az elkésztett jelentkezéseket figyelmen kívül hagyni.

A szárnyas kerék mártirja. A pétervárad vasúti állomáson egy derek ember fekszik nehéz sebbel élet és halál közt: Németh Dezső állomásfőnök, akit szolgálata buzgó teljesítésében ért utól a katasztrófa. A 906-os számú személyvonatnak a menetrend szerint Újvidéken kell találkoznia a 943-as gyorstehervonattal. Késés miatt úgy alakult a napokban a helyzet, hogy a két vonat Péterváradon fog találkozni. Az állomásfőnök ennél fogva intézkedett, hogy a 906-os ne a rendes harmadik, hanem a második sínpárra fusson be. Utasítását eltáviratozta Újvidékre, aztán, mint aki jól végezte

dolgát, megnyugodott. E közben azonban a szomszédos Karlóca tudatta Péterváradal, hogy a 943-as annyira megkészt, hogy már Karlócan összetalálkozik a 906-ossal. Ez a változás azt a hitet keltette az állomásfőnökben, hogy a személyvonat a rendes harmadik sínpáron fog berobogni, azért biztosságban érezte magát a második sínpáron, ahol tülbuzgalmában felfigyelt a váltók állítására. Egyszerre megtörtént a szerencsétlenség; a személyvonat mégis a második sínpárra került s a lokomotív elgázolta az állomásfőnököt, aki a szerkocsi alá került. Teljesen összeroncsolt testtel sem vésztette el eszméletét, sőt amikor kiemelték a kerekek alul, fölébredt benne a kötelességtudás s kínzó fájdalmában is utasítást adott: „Vigyázzanak, szól, a 943-ossal Karlócan találkoznak!” Csak ezután vésztette el öntudatát. Most lakásán ápolják, de alig remélhető, hogy rettentő sebeitől gyógyul. Sorsa nagy részvétet keltett. Németh Dezső ezelőtt tizenkét évvel még a premontrei rend tanára volt, de megszeretett egy leányt, kilépett a rendből s megnősült. Boldog házasságát négy gyermekkel áldotta meg az ég. A vasúthoz került, ahol szorgalmat és tudást megbecsülték. Amikor Péterváradra került állomásfőnöknek, magyar lelke nem tudott megbarátkozni a magyar-ellenes szlavóniai állapotokkal. Kerte, hogy helyezték át olyan állomásra, ahol gyermekeit magyar iskolába járathassa. Szolgálati okból nem teljesíthették kérését, amire iskolát csinált házában s naponként órák hosszúság magá tanította gyermekeit olyan sikerrel, hogy a magántanulók mindig kiüvő eredményvel tettek vizsgálatot Újvidéken. Most családja zokogva, aggódó gonddal virraszt az apa betegágyánál s kéri az Istent, adja őt vissza az életnek.

Bácskai fu az északi sarkon.

Lapunk egyik mult számában már megemlékeztünk arról, hogy a Baldvin Cziegler féle északsarki expedíció, mely két évig küzdött a jeges birodalomban, hogy elérhesse a pólust, tudvalevőleg a mult hónapban visszatért az arktikus vidékről. Az expedícióban egy szabadkai születésű magyar fu, Vörös Lukács is részt vett, mint főgépész. A hajóval most ő is kikötött Tromsöben és onnan írja szeptember tizenkettediki kelettel a következő levelet: A jó Isten segítségével szerencsésen visszaértem Borzasztó helyzetben voltunk. Többször én és Baldvin vezettk az egész expedíciót. Két és fél hónapig aludtam a szabad jég hátán alvó zsákban. Kinos volt az élet. A szánkós utazás alatt azt ettem, a mit értem: lóbuszt, kutyát, rozsmárt, fókát, medvét. Én és hat szibériai ember külön laktunk a parton 428 kutyával és 15 lóval. Elpusztult belőlük 300 kutyá és 10 ló. Juniusban 15 léghajót bocsátottunk föl. Segítséget kértünk, szénét, szánkót, halat és élelmiszert. Éjjel-nappal a léghajón dolgoztam. Junius 28-án a hajóra mentünk, hogy hazamenjünk; 29-én elindultunk és augusztus 2-án értünk Tromsöbe. Néhányszor veszedelemben voltunk, a jég nagyon beszorított bennünket. Éjjel-nappal dolgoztunk, jeget fűrészeltünk; többször fölrobantottuk a jeget. Nagy kinnal végre kiszabadultunk. A Frithjof bajó, a mely minket keresett s nem is volt a Ferenc József földön, visszatérőben talált ránk. 34 medvét és több fókát hoztak. Most lett vége Baldvin és Johansen kapitány pörének. A hajónk személyzete mind svéd volt, szájhósszok, ezekkel volt a kellemetlenség. Baldvinnak fölmondtak. Tizenhárom már elutaztak Amerikába. Még csak én vagyok a hajón az oroszokkal; ezek is elmennek néhány nap múlva. Hiszem, hogy néhány nap múlva rendben lesz minden s én Budapestre utazhatom. Vörös Lukács.

Allami lovak eladása. A földmíveléstudgyi miniszter közölni hozza, hogy a m. kir. allami lötenyészintézetekből kisorolt számafeletti kancák és herélték árverés útján Budapesten a „Tattersall” Kerepesi-uti helyiségeiben 1902. évi október hó 1-én és esetleg folytatólag 2-án. fognak a legtöbbet ígérőknek eladni. Az érdeklődők az árverési jegyzéket és az árverési feltételeket vármegyei gazdasági egyesületünknel kaphatják meg.

Eljegyzés. Vettük a következő házasság-nyilatkozatot: Tóth Mariska, Auer Aurél jegyesek. Zenta, 1902. augusztus hó.

Összeégett kis leány. Folyó hó 18-án este felé Dósa Jánosnak, a moholi határban levő szállásán a nála szolgálatban levő Turuc Ferenc béresének 5-6 év körüli kis leánykája addig, míg az anyja a közellükben levő szomszéd szállására átszaladt, hogy ott a főzéshez szükséges és még hiányzó főzeléket megszerezze, mely idő alatt a kis leány egyedül maradván, a tűzzel játszani kezdett, de szerencsétlenségére, mert a rajta levő néhány könnyű kis ruhadarab tüzet fogott s pár pillanat alatt az egész alsó test része teljesen összeégett s csak a nagy sikoltozására a közelben marhákat őrző édes atyja lett figyelmes s befutottak, de akkor már csak az égett ruha foszlányokat látta a holtra égett gyermekéről lelőgni s rémülten felkapta gyermekét s a kut mellettii vizes gödörbe megmártotta, azt hívén, hogy ezzel enyhít gyermeke fájdalmát, azonban mind hiába volt, mert meg aznap a gyermeket gyógykezelés végett behozták szülei a községbe, de segíteni rajta már nem lehetett, mert 19 ére virradóra nagy kiüvő között kiszenedett.

Szerencsétlenség. Vojcsena Istvának a moholi határban levő szállásán a napokban Vojcsenának Turucz Antal nevű cselédje, miután bevonult a katonasághoz, helyette apósa Papai Ferenc (Lulak) tette a szolgálatot s a jelzett időben a kis beres, gazdájának távollétében, a falról levette a forgó pisztolyt s nézegette, mire Papai rászólt, hogy minek forgatja kezében a fegyvert, tegye le, alig hogy ezt Papai kimondta, a fegyver elcsúszott s Papainak a bal oldalába furódott a golyó. Papait bázaszállították lakására, a hol nagy betegesen fekszik, mert a golyót mind ez ideig belőle kivenni nem sikerült, életben maradásához kevés a remény.

HIRDETÉSEK.

ad 9322. sz.

polg. 1902.

Hirdetmény.

Melylyel közölni teszem, hogy a Szóna község határának tagosítása iránt folyamatba tett ügyben az ad 8064/p. 1902. számú végzéssel 1902. évi augusztus hó 19. napjára kiltűzött és a 9219/p. 1902. számú végzéssel beszüntetett határnap helyett az előnyomozás és az érdekelt birtokosok megszavaztatására határnapul 1902. évi október hó 27. napjának délelőtti 9 óraja tüzetik ki s hogy az ad 8064/p. 1902. számú végzés egyéb intézkedései továbbra is fentartatnak.

Zomborban, a kir. törvénytörvényeknél, 1902. évi szeptember hó 18-án.

Szondy Mátyás,

kir. törvszéki bíró, mint kiltűldött.

2155. szám

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Temerin községben üresedésben levő egy gyalogrendőri állásra ezennel pályázat hirdettetik és felhivatnak a pályázni óhajtók, hogy a rendőség szervezéséről szóló szabályrendelet értelmében felszerelendő kérvényeiket 1902. évi október hó 5-ig az újvidéki járási tekintetes főszolgabíró urhoz nyujtsák be.

A rendőr évi fizetése 480 korona, mely a községi pénztárból lesz havi utólagos részletekben kifizetve.

Az előirt egyenruházatot a rendőr, ellenben a felszerelést a község tartozik beszerezni. Kelt Temerinben, 1902. évi szeptember hó 11-én.

Zsótér Ákos,
jegyző.Tóth József,
bíró.

MINDENNEMŰ
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁK

DISZES KIVITELE

A BÁCSCSA KIADÓHIVATALÁBAN

FELVÉTELEKNEK.

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

ÉRVÉNYES 1902. ÉVI MÁJUS HÓ 1-ÉTŐL.

Oda		Budapest—Zimony—Belgrád.										Vissza	
szem. v.	vegy. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.		szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.			
7.40		2.40	3.35	10.20	ind. BUDAPEST k. p. u.	érk.	7.05	10.05	1.05	6.40			
12.33		5.47	8.23	4.05	érk. SZABADKA	ind.	11.50	5.20	9.46	1.56			
1.22	4.10	5.56		5.37	ind. SZABADKA	érk.	10.48	7.40	9.34	1.21	7.15		
1.51	4.45			6.05	Csantavér		10.16	7.05		12.56	6.14		
2.18	5.18	6.27		6.34	Bács-Topolya		9.52	6.40	9.02	12.34	5.17		
2.44	5.46	6.42		7.02	Hegyes-Feketehegy		9.22	6.06	8.46	12.06			
3.05	6.10	6.56		7.22	Verbász		9.01	5.42	8.33	11.48			
3.26	6.44			7.42	O-Kér		8.36	5.13		11.29			
3.44	7.05			8.07	Kiszács		8.16	4.51		11.13			
4.06	7.30	7.41		8.29	érk. UJVIDÉK	ind.	7.51	4.24	7.50	10.52			

Oda		Szabadka—Ó-Becse				Vissza	
v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.			
5.10	1.30	ind. SZABADKA	érk.	8.54	5.25		
5.38	2.58	Békova		8.27	4.58		
7.00	3.21	érk. ZENTA	ind.	7.01	3.40		
8.12	5.27	Ada		5.51	2.19		
8.35	5.42	Mohol		5.30	2.02		
8.55	6.02	Bács-Petrovosszellő		5.04	1.37		
9.21	6.28	érk. Ó-BECSE	ind.	4.35	1.10		

Oda		Szeged-Rókus—Zenta				Vissza	
v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.			
4.15	2.00	ind. SZEGED-ROKUS	érk.	9.32	5.40		
4.40	2.23	Röszke	ind.	9.09	5.18		
4.58	2.42	érk. HORGOS (136)	ind.	8.50	5.00		
5.01	2.50	ind. HORGOS	érk.	8.38	4.49		
5.20	3.09	Bács-Martonos		8.20	4.31		
5.43	3.32	Ó-Kanizsa		8.06	4.17		
6.05	3.54	Adorján		7.37	3.53		
6.30	4.19	érk. ZENTA	ind.	7.10	3.28		

Oda		Szabadka—Baja				Vissza	
sz. v.	sz. v.	sz. v.		sz. v.	sz. v.	sz. v.	
4.50	1.47	6.43	ind. SZABADKA	érk.	9.37	12.43	10.28
5.29	2.22	7.18	Csikéria		9.04	12.10	9.52
6.10	2.54	7.50	Bács-Almás		8.42	11.48	9.23
6.16	3.00	7.56	Almás		8.27	11.33	9.02
6.45	3.26	8.25	Bikity-Borsód		8.02	11.08	8.34
7.24	4.00	8.59	érk. BAJA	ind.	7.25	10.32	7.43

Oda		Baja—Ujvidék				Vissza	
v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.
4.00		1.15	ind. BAJA	érk.	9.15		6.50
4.11		1.25	Baja-szállásváros		9.08		6.42
4.25		1.38	Vaskút		8.53		6.26
4.51		2.01	Gara		8.32		6.00
5.09		2.16	Pigycsa		8.17		5.35
5.37		2.39	Sztanisics		8.00		5.12
5.56		2.56	Gákova		7.36		4.40
6.15		3.14	Nenadies		7.15		4.16
6.25		3.23	érk. ZOMBOR (étk.)	ind.	7.05		4.05
2.25	6.51	3.51	ind. ZOMBOR (étk.)	érk.	6.20	11.20	7.00
2.31	6.57	3.57	Zombor-vásártér		6.13	11.13	6.52
2.41	7.07	4.07	Fernbach-szállás		6.04	11.04	6.41
2.50	7.16	4.16	Zsárkovác		5.56	10.56	6.32
3.06	7.30	4.30	Ó-Sztapár		5.42	10.42	6.15
3.35	7.49	4.49	Brestovác		5.27	10.28	5.51
4.05	8.10	5.12	Hódságh		5.02	10.02	5.21
4.46	8.35	5.37	Parabuty		4.43	9.45	4.43
5.00	8.49	5.51	Paraga		4.22	9.25	4.10
5.40	9.16	6.09	ind. GAJDOBRA	érk.	4.04	9.07	3.29
5.54	9.30	6.23	Bulkesz		3.50	8.55	3.14
6.16	9.45	6.38	Petrovác-Glozsán		3.39	8.44	3.00
6.50	10.10	7.03	Futtak		3.10	8.16	2.20
7.13	10.31	7.25	érk. UJVIDÉK	ind.	2.45	7.55	1.40

Oda		Szabadka—Dálya				Vissza			
v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.		sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.	
5.00	2.02	6.10	6.25	ind. SZABADKA	érk.	6.50	9.24	12.59	10.24
5.25	2.26		6.56	Tavankút		6.17		12.37	9.58
5.45	2.46	6.41	7.23	Bajmok		5.53	8.54	12.20	9.40
6.16	3.17	7.05	8.05	Nemes-Militics		5.02	8.28	11.44	8.59
6.30	3.31	7.17	8.27	érk. ZOMBOR	ind.	4.40	8.17	11.27	8.40
7.03	4.02	7.37		Prigl-Szent-Iván			7.56	10.58	8.04
7.12	4.16	7.47		Szóna			7.46	10.42	7.48
7.29	4.28	7.57		érk. GOMBOS	ind.		7.37	10.00	7.30
9.23	5.25	8.42		ind. ERDŐD	érk.		6.57	9.22	5.58
9.35	5.37	8.52		érk. DÁLYA	ind.		6.46	9.10	5.45

Oda		Ó-Becse—Ujvidék				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.		sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	
4.40	9.50	4.25	ind. Ó-BECSE	érk.	6.55	12.43	7.44		
5.05	10.21	4.49	Bács-Földvár		6.33	12.16	7.22		
5.27	10.48	5.10	Csurogh		6.15	11.47	7.03		
5.49	11.22	5.32	Zsabya		5.50	11.13	6.37		
6.04	11.45	5.47	Gospodince		5.31	10.44	6.21		
6.30	12.24	6.11	Temerin		5.14	10.20	6.04		
6.39	12.36	6.20	Jarek		4.58	9.50	5.46		
6.53	12.53	6.34	érk. VASKAPU	ind.	4.43	9.31	5.31		
7.01	1.07	6.36	ind. VASKAPU	érk.	4.40	9.24	5.23		
7.25	1.35	7.00	érk. UJVIDÉK	ind.	4.15	8.55	5.00		

Oda		Ujvidék—Vaskapu—Titel				Vissza	
sz. v.	v. v.		v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	
6.37	5.10	ind. UJVIDEK	érk.	6.00	3.01		
7.00	5.38	érk. VASKAPU	ind.	5.33	2.38		
7.05	5.50	ind. VASKAPU	érk.	5.28	2.33		
7.31	6.24	Káty		5.06	2.15		
7.42	6.38	Tiszakálmánfalva		4.43	1.56		
7.57	7.00	Kovil-Szent-Iván		4.25	1.41		
8.11	7.18	Vilova—Gardinovee		4.04	1.26		
8.24	7.34	Lok		3.48	1.14		
8.37	7.50	érk. TITEL	ind.	3.32	1.00		

Oda		Hegyes-Feketehegy—Palánka				Vissza	
v. v.	v. v.		v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	
8.56	6.50	ind. HEGYES-FEKETEHEGY	érk.	8.00	5.40		
9.19	7.13	Telecska		7.38	5.18		
9.44	7.28	Kula		7.26	5.06		
9.56	7.40	Béla-puszta		7.05	4.45		
10.14	7.54	Torzsa		6.51	4.31		
10.43	8.20	Deszpot-Szt-Iván—Pivnica		6.32	4.16		
11.05	8.38	Szilbás		6.03	3.47		
11.26	8.50	ind. GAJDOBRA	érk.	5.32	3.22		
11.58	9.22	érk. PALÁNKA	ind.	5.00	2.50		

Oda		Szeged-Rókus—Szabadka				Vissza					
szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	vegyes v.	vegyes v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.		
3.05	8.10	11.45	4.22	8.43	ind. SZEGED-ROKUS	érk.	7.01	10.46	3.24	7.26	12.12
3.22	8.27	12.01	4.38	9.09	Röszke		6.42	10.31	3.09	7.11	11.57
3.36	8.42	12.15	4.53	9.36	HORGOS		6.25	10.18	2.55	6.58	11.44
3.50	8.55	12.28	5.06	9.57	Királyhalom		5.58	10.05	2.36	6.45	11.31
4.05	9.08	12.41	5.21	10.17	Palics		5.42	9.53	2.24	6.33	11.18
4.17	9.19	12.53	5.32	10.35	érk. SZABADKA	ind.	5.25	9.40	2.10	6.20	11.05

JEGYZET. Az esti 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő órászámai kövér betűkkel vannak nyomtatva. A menetrend baloldali számai felalról lefelé, a jobboldaliak pedig alulról felfelé olvassandók.

Than Károly diszpolgársága.

O-Becse községe az ó-becsei születésű dr. Than Károly, az egyetem tudós tanárát tanári működésének 30 éves jubileuma alkalmából O-Becse diszpolgárává választotta. Az erről szóló diszoklevelet folyó hó 19-én egy ó-becsei küldöttség adta át Budapesten.

Mayer püspök oltárai.

Mayer Béla püspök zombori időzése alatt megszemlélte az általa az újtemplomnak adományozott oltárokat és nyomban intézkedett az oltárok átalakítása, kibővítése és díszítése iránt. Mind a két oltár oldalszárnyait megszücselték, a szobrokat ujakkal kicserélték és dusan megárasztották s így ezen két oltár is kiváló dísz az újtemplomnak.

Városunk a Kossuth-mauzóleum alapkövetésénél. Városunk közönségét a Kossuth mauzóleum alapkövetési tisztségében dr. Drakulits Pál vezetése alatt dr. Balogh Ernő, Latinovits Szaniszló és Markovith Lajos képviselték és helyezték el Zombor város halála jelét, egy díszes koszorút.

Kitüntetés. A pozsonyi mezőgazdasági kiállítás keretében rendezett országos baromfiállításán vármegyénk Madzinyi Gézáni Jankováról világos drámatyuktorzsért és egyiptomi sárgalambjaiért ezüstérmét és szép baromfiér pedig diszoklevelet nyert. Kitüntetés nyertek továbbá: a vármegyei gazdasági egyesület diszoklevelet; Zabik László a honi ipartanfolyamok feltgyelője, verhaszi igazgató aranyérmét, a bács topolyai, verhaszi, kulai és kucurai ipartanfolyamok pedig bronzérmeket. Polgár József (B. Almás) arany érmét, gróf Teleky Józsefné ezüst érmét, Bednárz Károly (O Kanizsa) bronz érmét nyertek; Forster Géza újvidéki városi szentártornak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Loverseny. Nagyban folynak az előkészületek a jövő hónapban tartandó löversenyre. Naponként trainirozzák odakint a gyepen a szebbnél szebb lovakat úgy a sik-, valamint az üggetőversenyekhez. A rendezőség elkövet mindent, hogy a verseny az eddigieknél is fényesebb legyen, a mire annál is inkább kilátás van, mert már eddig nagyon sok nevezés történt. A versenyre az ismert fővárosi sportférfiak nagy része lejön, ugyszintén a szabadkai honvédszázad tisztkara teljes számban. Előreláthatólag fényes sikere lesz a versenyt követő Reunionnak, melynek rendezősége már serényen működik és a meghívókat e napokban már szét is fogja küldeni. — Egyben megemlítjük, hogy a fővárosban évenként tartandó luxus lóvásár f. hó 26-án lesz a Tattersaalban megtartva. Eladásra mintegy 350 ló kerül, közöttük 76 darab az állami ménesek legkiválóbb tenyészlovaiból. Azonkívül nagyszámu koci ló, négyes, kettős és jukkerfogatokra, továbbá 36 hátsó ló fog eladatni.

Római zarándoklat. A Kalocsa főgyházmegyei zarándoklat, mely október hó 7-én délelőtt 7 és 9 óra között indul el Szabadkáról, már számosan jelentkeztek. Rómában már minden szükséges intézkedés megtörtént. Rampolla bíboros államtitkár a pápa őszentsége nevében értesítette Császka György érseket, hogy egyházmegyénk zarándokait október hó 13. napján fogadja. A vezetőség még mindig elfogadja a jelentkezéseket, de ez uton is kéri azokat, kik a zarándokuthoz óhajtanak csatlakozni, hogy mielőbb küldjék be a lefizetendő összeget, mert ha a szám betelt, a legnagyobb sajnálattal lesz kénytelen az elkésztett jelentkezéseket figyelmen kívül hagyni.

A szárnyas kerék mártirja. A pétervárad vasúti állomáson egy derék ember fekszik nehéz sebbel élet és halál közt: Németh Dezső állomási főnök, akit szolgálata buzgó teljesítésében ért utól a katasztrófa. A 906-os számu személyvonatnak a menetrend szerint Újvidéken kell találkoznia a 943-as gyorstehervonattal. Késés miatt úgy alakult a napokban a helyzet, hogy e két vonat Péterváradon fog találkozni. Az állomástörök ennél fogva intézkedett, hogy a 906-os ne a rendes harmadik, hanem a második sínparra fusson be. Utasítását eltáviratozta Újvidékre, aztán, mint aki jól végezte

dolgát, megnyugodott. E közben azonban a szomszédos Karlóca tudatta Péterváradal, hogy a 943-as annyira megkészt, hogy már Karlócan összetalalkozik a 906-ossal. Ez a változás azt a hitet keltette az állomástörökben, hogy a személyvonat a rendes harmadik sínparon fog berobogni, azért biztosságban érezte magát a második sínparon, ahol tulajdonában feltgyelt a váltók állítására. Egyszerre megtörtént a szerencsétlenség; a személyvonat mégis a második sínparra került s a lokomotiv elgázolta az állomástörököt, aki a szerkocsi alá került. Teljesen összeroncsolt testtel sem vesztette el eszméletét, sőt amikor kiemeltek a kerekek alul, fölébredt benne a kötelelességtudás s kínzó fájdalomában is utasítást adott: „Vigyázzanak, szóló, a 943-ossal Karlócan találkozunk!” Csak ezután vesztette el öntudatát. Most lakásán ápolják, de alig remélhető, hogy retentő sebeitől gyógyul. Sorsa nagy részvétet keltett. Németh Dezső ez előtt tizenkét évvel még a premontrai rend tanára volt, de megszeretett egy leányt, kilépett a rendből s megnősült. Boldog házasságát négy gyermekkel áldotta meg az ég. A vasúthoz került, ahol szorgalmat és tudást megbecsülték. Amikor Péterváradra került állomástöröknek, magyar lelke nem tudott megbarátkozni a magyar-ellenes szlavóniai állapotokkal. Kerte, hogy helyezték át olyan állomásra, ahol gyermekeit magyar iskolába járathassa. Szolgálati okból nem teljesíthették kérését, amire iskolát csinált házában s naponként órák hosszúság magá tanította gyermekeit olyan sikerrel, hogy a magántanulók mindig kitűnő eredménnyel tettek vizsgálatot Újvidéken. Most családja zokogva, aggódó gonddal virraszt az apa betegágyánál s kéri az Istent, adja őt vissza az életnek.

Bácskai fu az északi sarkon.

Lapunk egyik mult számban már megemlékeztünk arról, hogy a Balduin Cziegler féle északsarki expedició, mely két évig küzdött a jeges birodalomban, hogy elérhesse a pólust, tudvalevőleg a mult hónapban visszavert az arktikus vidékről. Az expedicióban egy szabadkai születésű magyar fu, Vörös Lukács is részt vett, mint főgépez. A hajóval most ő is kikötött Tromsóban és onnan írja szeptember tizenkettediki kelettel a következő levelet: A jó Isten segítségével szerencsésen visszaértem Borzasztó helyzetben voltunk. Többször én és Balduin vezettük az egész expedició. Két és fél hónapig aludtam a szabad jég hátán alvó zsákokban. Kinos volt az élet. A számkós utazás alatt azt ettem, amit értem: lóhúst, kutyát, rozsmárt, fokát, medvét. Én és hat szibériai ember külön laktunk a parton 428 kutyával és 15 lóval. Elpusztult belőlük 300 kutyá és 10 ló. Juniusban 15 léghajót bocsátottunk föl. Segítségért kértünk, szemet, számkót, halat és élelmiszert. Éjjel-nappal a léghajón dolgoztam. Junius 28-án a hajóra mentünk, hogy hazamenjünk; 29-én elindultunk és augusztus 2-án értünk Tromsóba. Néhányszor veszedelemben voltunk, a jég nagyon beszorított bennünket. Éjjel-nappal dolgoztunk, jeget fűrészeltünk; többször fölrobbantottunk a jeget. Nagy kinnal végre kiszabadultunk. A Frithjof hajó, amely minket keresett s nem is volt a Ferenc József földön, visszatérőben talált ránk. 34 medvét és több fokát hoztak. Most lett vége Balduin és Johansen kapitány pörének. A hajónk személyzete mind svéd volt, szájhósszok, ezekkel volt a kellemetlenség. Balduinnak fölmondtak. Tizenhárom már elutaztak Amerikába. Még csak én vagyok a hajón az oroszokkal; ezek is elmennek néhány nap múlva. Hiszem, hogy néhány nap múlva rendben lesz minden s én Budapestre utazhatom. Vörös Lukács.

Állami lovak eladása. A földmívelésügyi miniszter közölte, hogy a m kir. állami lótenyészintézetekből kisorolt számfelletti kancák és herélték árverés útján Budapesten a „Tattersaal” Kerepesi-uti helyiségeiben 1902. évi október hó 1-én és esetleg folytatólag 2-án fognak a legtöbbet ígérőknek eladatni. Az érdeklődők az árverési jegyzéket és az árverési feltételeket vármegyei gazdasági egyesületünknel kaphatják meg.

Eljegyzés. Vettük a következő nász-jelentést: Tóth Mariska, Auer Aurél jegyesek. Zenta, 1902. augusztus hó.

Összeégett kis leány. Folyó hó 18-án este felé Dósa Jánosnak, a moholi határban levő szállásán a nála szolgálatban levő Turuc Ferenc béresének 5-6 év körüli kis leánykája addig, míg az anyja a közlekedésben levő szomszéd szállására átszaladt, hogy ott a főzéshez szükséges és még hiányzó főzeléket megszerezze, mely idő alatt a kis leány egyedül maradván, a tűzzel játszani kezdett, de szerencsétlenségére, mert a rajta levő néhány könnyű kis ruhadarab tüzet fogott s pár pillanat alatt az egész alsó test része teljesen összeégett s csak a nagy sikoltozására a közelben marhákát őrző edes atyja lett figyelmes s befutottak, de akkor már csak az égett ruha foszlányokat látta a holtra égett gyermekéről lelőgni s rémtőlten felkapta gyermekét s a kut mellett vízes gödörbe megmártotta, azt híven; hogy ezzel enyhít gyermeke fájdalmán, azonban mind hiába volt, mert meg aznap a gyermeket gyógykezelés végett behozták szülei a községbe, de segíteni rajta már nem lehetett, mert 19 ére virradóra nagy kiúok között kiszenvedett.

Szerencsétlenség. Vojcsena Istvának a moholi határban levő szállásán a napokban Vojcsenának Turucz Antal nevű cselédje, miután bevonult a katonasághoz, helyette apósa Papai Ferenc (Lulák) tette a szolgálatot s a jelzett időben a kis beres, gazdájának távollétében, a falról levette a forgó pisztolyt s nézegette, mire Papai rászólt, hogy minek forgatja kezében a fegyvert, tegye le, alig hogy ezt Papai kimondta, a fegyver elsült s Papainak a bal oldalába furódott a golyó. Papait hazaszállították lakására, a hol nagy betegen fekszik, mert a golyót mind ez ideig belőle kivenni nem sikerült, életben maradásához kevés a remény.

HIRDETÉSEK.

ad 9322. sz.

polg. 1902.

Hirdetmény.

Melylyel közhírré teszem, hogy a Szóna község határának tagosítása iránt folyamatba tett ügyben az ad 8064/p. 1902. számú végzéssel 1902. évi augusztus hó 19. napjára kitűzött és a 9219/p. 1902. számú végzéssel beszüntetett határnap helyett az előnyomozás és az érdekelt birtokosok megszavaztatására határnapul **1902. évi október hó 27. napjának délelőtti 9 óraja** tüzetik ki s hogy az ad 8064/p. 1902. számú végzés egyéb intézkedései továbbra is fentartatnak. Zomborban, a kir. törvényszéknél, 1902. évi szeptember hó 18-án.

Szondy Mátyás,

kir. törvénzi bíró, mint kiktldött.

2155. szám

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Temerin községben üresedésben levő egy gyalogrendőri állásra ezennel pályázat hirdettetik és felhivatnak a pályázni óhajtok, hogy a rendőrség szervezéséről szóló szabályrendelet értelmében felszerelendő kérvényeiket **1902. évi október hó 5-ig** az újvidéki járási tekintetes főszolgabíró urhoz nyujtsák be.

A rendőr évi fizetése 480 korona, mely a községi pénztárból lesz havi utólagos részletekben kifizetve.

Az előirt egyenruházatot a rendőr, ellenben a felszerelést a község tartozik beszerezni. Kelt Temerinben, 1902. évi szeptember hó 11-én.

Zsótér Ákos,
jegyző.**Tóth József,**
bíró.

MINDENNEMŰ
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁK

DISZES KIVITELE

A BÁCSCSA KIADÓHIVATALÁBAN

FELVÉTELENEK.

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

ÉRVÉNYES 1902. ÉVI MÁJUS HÓ 1-ÉTŐL.

Oda						Budapest—Zimony—Belgrád.						Vissza	
szem. v.	vegy. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	szem. v.	szem. v.	
7.40		2.40	3.35	10.20	ind. BUDAPEST k. p. u.	7.05	10.05	1.05	6.40				
12.33		5.47	8.23	4.05	érk. SZABADKA	11.50	5.20	9.46	1.56				
1.22	4.10	5.56		5.37	ind. SZABADKA	10.48	7.40	9.34	1.21	7.15			
1.51	4.45			6.05	Csantavér	10.16	7.05		12.56	6.14			
2.18	5.18	6.27		6.34	Bács-Topolya	9.52	6.40	9.02	12.34	5.17			
2.44	5.46	6.42		7.02	Hegyes-Feketehegy	9.22	6.06	8.46	12.06				
3.05	6.10	6.56		7.22	Verbász	9.01	5.42	8.33	11.48				
3.26	6.44			7.42	O-Kér	8.36	5.13		11.29				
3.44	7.05			8.07	Kiszács	8.16	4.51		11.13				
4.06	7.30	7.41		8.29	érk. UJVIDÉK	7.51	4.24	7.50	10.52				

Oda		Szabadka—Ó-Becse				Vissza	
v. v.	sz. v.	ind.	érk.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.
5.10	1.30	ind. SZABADKA	érk. 8.54	5.25			
5.38	2.58	Békova	8.27	4.58			
7.00	3.21	érk. ZENTA	ind. 7.01	3.40			
8.12	5.27	Ada	5.51	2.19			
8.35	5.42	Mohol	5.30	2.02			
8.55	6.02	Bács-Petrovosszellő	5.04	1.37			
9.21	6.28	érk. Ó-BECSE	ind. 4.35	1.10			

Oda		Szeged-Rókus—Zenta				Vissza	
v. v.	sz. v.	ind.	érk.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.
4.15	2.00	ind. SZEGED-ROKUS	érk. 9.32	5.40			
4.40	2.23	Rószke	ind. 9.09	5.18			
4.58	2.42	érk. HORGOS (136)	ind. 8.50	5.00			
5.01	2.50	ind. HORGOS	érk. 8.38	4.49			
5.20	3.09	Bács-Martonos	8.20	4.31			
5.43	3.32	Ó-Kanizsa	8.06	4.17			
6.05	3.54	Adorján	7.37	3.53			
6.30	4.19	érk. ZENTA	ind. 7.10	3.28			

Oda		Szabadka—Baja				Vissza	
sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.
4.50	1.47	6.43	ind. SZABADKA	érk. 9.37	12.43	10.28	
5.29	2.22	7.18	Csikéria	9.04	12.10	9.52	
6.10	2.54	7.50	Bács-Almás	8.42	11.48	9.23	
6.16	3.00	7.56	Almás	8.27	11.33	9.02	
6.45	3.26	8.25	Bikity-Borsód	8.02	11.08	8.34	
7.24	4.00	8.59	érk. BAJA	ind. 7.25	10.32	7.43	

Oda		Baja—Ujvidék				Vissza	
v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.
4.00		1.15	ind. BAJA	érk. 9.15	6.50		
4.11		1.25	Baja-szállásváros	9.08	6.42		
4.25		1.38	Vaskút	8.53	6.26		
4.51		2.01	Gara	8.32	6.00		
5.09		2.16	Pigycia	8.17	5.35		
5.37		2.39	Sztanisics	8.00	5.12		
5.56		2.56	Gákova	7.36	4.40		
6.15		3.14	Nenadies	7.15	4.16		
6.25		3.23	érk. ZOMBOR (étk.)	ind. 7.05	4.05		
2.25	6.51	3.51	ind. Zombor-vásártér	6.20	11.20	7.00	
2.31	6.57	3.57	Fernbach-szállás	6.13	11.13	6.52	
2.41	7.07	4.07	Zsárkóvác	6.04	11.04	6.41	
2.50	7.16	4.16	Ó-Sztapár	5.56	10.56	6.32	
3.06	7.30	4.30	Bresztovác	5.42	10.42	6.15	
3.35	7.49	4.49	Hódságh	5.27	10.28	5.51	
4.05	8.10	5.12	Parabuty	5.02	10.02	5.21	
4.46	8.35	5.37	Parabuty	4.43	9.45	4.43	
5.00	8.49	5.51	Parabuty	4.22	9.25	4.10	
5.40	9.16	6.09	ind. GAJDOBRA	4.04	9.07	3.29	
5.54	9.30	6.23	Bulkesz	3.50	8.55	3.14	
6.16	9.45	6.38	Petrovác-Glozsán	3.39	8.44	3.00	
6.50	10.10	7.03	Futtak	3.10	8.16	2.20	
7.13	10.31	7.25	érk. UJVIDÉK	ind. 2.45	7.55	1.40	

Oda		Szeged-Rókus—Szabadka						Vissza	
szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	vegyes v.	vegyes v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
3.05	8.10	11.45	4.22	8.43	ind. SZEGED-ROKUS	7.01	10.46	3.24	7.26
3.22	8.27	12.01	4.38	9.09	Rószke	6.42	10.31	3.09	7.11
3.36	8.42	12.15	4.53	9.36	HORGOS	6.25	10.18	2.55	6.58
3.50	8.55	12.28	5.06	9.57	Királyhalom	5.58	10.05	2.36	6.45
4.05	9.08	12.41	5.21	10.17	Palics	5.42	9.53	2.24	6.33
4.17	9.19	12.53	5.32	10.35	érk. SZABADKA	5.25	9.40	2.10	6.20

JEGYZET. Az esti 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő díjeli idő órászámai kövér betűkkel vannak nyomtatva. A menetrend baloldali számai felülről lefelé, a jobboldaliak pedig alulról felfelé olvassandók.

Földeladás.

A Michels-féle szállás Zomborban,
a bukóváci határban,
szeptember hó 28-án 9 órakor délelőtt
a helyszínén

önkéntes árverésen

5 holdas parcellákban

2-1 el fog adatni.

Bánatpénz holdanként 100 korona.

Bővebb felvilágosítás Michels
János úrnál helyben nyerhető.

4549. szám. kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bács Bodrogi vármegye zombori járásához tartozó O Szivac községben trespodésbe jött és évi 720 korona fizetéssel javadalmozott községi kézbesítői állásra ezenel pályázatot nyitok s felhívom az állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi október hó 15-éig nyújtsák be.

Megjegyzem, hogy az állásra pályázóktól a német és szerb nyelvnek szóban és írásban kifogástalan bírása megkívánatik.

Zombor, 1902. évi szeptember hó 15-én.

Tárczay,

2-1 főszolgabíró.

Boreladás.

Teleskán termett, kitünő minőségű, 65 hektoliter, 5-6°-os fehér ó-fajbor eladó alulirott szőlőbirtokosnál; ára hektoliterenként 20 frt. A bor, melynek valódiságáért és fajtisztaságáért feltétlenül jótálllok, Cservenkán, saját pincében bármikor megízlelhető.

Schumacher László,

2-1 szőlőbirtokos.

6434/1902.

Pályázati hirdetmény.

Az ó-keéri községi állatorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom mindazon okleveles állatorvosokat, kik ezen évi 1000 korona fizetés, 50 fillér nappali és 80 fillér éjjeli látogatási díjjal összekötött állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi október hó 10-ig nyújtsák be annál is inkább, mivel a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Ujvidék, 1902. évi szeptember hó 6-án.

Mezey Imre,

3-3 főszolgabíró.

1692. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

O Palánka község előjárósága által elbocsátás folytán trespodésbe jött gyalogrendőri állásra pályázat hirdettetik. Pályázni óhajtók felhívotnak kellően felszerelt kérvényüket f. évi október hó 10-ig annál is inkább nyújtsák be az alulirott előjárósághoz, mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak. Javadalmazása 400 korona utólagos havi részletekben, a ruházatot és felszerelést a község adja.

O-Palánka, 1902. szeptember hó 18-án.

Bikár György,
jegyző.

Risztics Lukács,
bíró.

ISPANÓVITS MÁRK

A LEGJAVABB KÜLFÖLDI GÉPEKSEL BERENDEZETT
MŰ-, SELYEMFESTŐ ÉS VEGYÉSZETI RUHATISZTÍTÓ

ZOMBORBAN,

A MAGYAR KIRÁLYI POSTA ÁTELLENÉBEN.

T. C.

Miközön 1902. évi február 20-ika óta fenálló mű-, selyemfestő és vegyészeti ruhatisztító intézetemet a nagyérdemű közönségnek ismételtelen becses figyelmébe ajánlom, egyszersmind köszönetemet fejezem ki azon kegyes pártfogásért, a melyben engem eddig reszesített, valamint eddig, úgy ezután is főtörekvésem oda fog irányulni, hogy kifogástalan munkam és jutányos árszabásaim által teljes megelégedést kidermeljem, hogy ezáltal is üzletem jó hírnevét terjesszem.

Elfogadtatnak mindeuemi festésre és tisztításra: férfi ruhák és bármily gazdagon díszített női ruhák, egyházi öltönyök, tisztai egyenruhák, gyermekruhák egészen vagy szétfejtett állapotban, továbbá himzések, csipkék, asztalfutók, agy- és asztalterítők, butorszövetek, csipke- és tunisz-függönyök, mindenfélék úgy festetnek, mint tisztítatnak, vattázott szövetek és paplanok, napernyő, keztyűk, végre arany-, ezüst- és gyöngyhimzések.

Mindeu bármily folttól vegyileg tisztítatik és teljesen felújítatik.

12-6

Kérem a címre figyelni.

Kitünő tisztelettel

ISPANOVITS MÁRK,
kelmefestő és vegyítisztító.

Elegáns garçon szoba kerestetik

tágas, 2 ablaku, külön bejárattal a belvárosban vagy ahhoz közel katolikus uri családnál állandó időre.

Ajánlatok e lap kiadóhivatalához szóbelileg vagy levélben küldendők.

9436. szám 1902. tk.

Hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közzétetik: miszerint a magyar királyi államvasutak nagyváradi-eszéki vonala számára az alább megnevezett határokból kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnap tűzetik ki, ugymint: Csonoplya és Nemes-Militics községekre nézve 1902. évi október hó 11-ik napjának délután 4 óraja Militics vasuti állomására.

Megjegyztetik, hogy az érdekeltek elmaradása a hitelesítést nem gátolja.

Az érdekeltek felhívotnak, miszerint netalan észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjeszszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, úgy a feljegyzett szolgálmatok s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhívotnak mindazok, akik a fennebbi határokból a főtnevezett vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármely cím alatt igényt tartanak; ezeket 1902. évi október hó 25-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsek, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, akinek nevére és amely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthető.
Zomborban, 1902. szeptember hó 10-én.
A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Radány,
kir. tszéki bíró.

3-2

Haszonbérbeadási hirdetmény.

Alulirott ezennel közbirré teszem, miszerint a mosorini határban — titeli fensík — egytagban levő 212 kat. hold tagosított birtokot f. évi október hó 1-től, megfelelő gazdasági épületekkel együtt, több évre haszonbérbe adom, esetleg örökáron eladom.

Továbbá a loki határban — titeli fensík — fekvő 64¹/₂ kat. hold birtokot örökáron eladom.

A bérbevevők, illetve vevők bővebb felvilágosítást írásban vagy szóban nálam Titelen nyerhetnek.

Szemző Janos,
titeli főszolgabíró.

3-3

1034. szám.

1902.

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy a zombori tek. kir. törvényszék 1902. évi 5125. számú végzése következtében dr. Bikár Nénád zombori ügyvéd által képviselt zombori kereskedelmi és iparbank javára Moits Sándor, Moits Vidoszava és Lugumerszky Mladen zombori lakosok ellen 5000 kor. és járulékaik erejéig 1902. évi január hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 796 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorneműek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró 1902. évi V. 770/2. számú végzése folytán 5000 korona tőkekövetelés, ennek 1902. évi január hó 15. napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 120 korona 46 fillérben bírólilag már megállapított költségek erejéig Zomborban alperesek lakásán leendő eszközlésére 1902. évi szeptember hó 26-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1902. szeptember hó 11-én.
Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.